

Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W1KG14782	ImageGroup:	I1KG24000
LCCN:	n/a	ISBN:	n/a

Title:	སྐད་གསུམ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ། skad gsum yongs su rdzogs pa'i tshig mdzod chen mo/
Author:	རག་ཏུ་བེར་ raghu vira
Descriptor:	some type set print and most of them are hand written notes
Original Publication:	n/a;n/a
Place:	[new delhi]
Publisher:	[dr. lokesh chandra]
Date:	[n.d.]
Volume:	138
Total Volumes:	139
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at M/S Satluj Infotech Images, E-45, Sector 27 Noida, District Gautam Buddha Nagar, U.P. 201301 via New Delhi, IN for the Tibetan Buddhist Resource Center, 150 17th st., New York, NY 10011, U.S.A 2006. Comments: 6/2016

VOL. 138

WINE

TO

WORLD

wine n द्राक्षारसः MW - मद्यम् Mn, MBh, etc - मादिरा

Mn, MBh, etc, मदः RV, etc - सुरा - पक्वसः Bhpr -

मद्य n Kāv, Var, Sāh, माधुरी Kāv - कत्तायम् L

- कादम्बरम्, कादम्बरी L - कतायकम् L - मादूकम् Śis 8.

30 - इला L .

filled with wine मदाढ्य mf n W ' fond of w. ' (M)

of Balaram [the half brother of Krishna] प्रियमद्य m

honey like w. मद्यमहः Susr a kind of w. गास्तनीसवः Npr

one who has drunk w. पीतामद्य

mfn MW possessing w. ~~मद्य~~

drinkers सुरापान (?) mfn MW the spirituous part of w.

मण्डः, मण्डम् (ifc f मण्ड) Hariv, R the w. of the mouth

वदनमादरा Megh the w. palm मदाढ्यः L .

a wine cup सुरापत्रम् A, सुराभाजनम् Mn, 11.148

सुराभाजनम् A .

wineglass चषकः, चषकम् (६ ३१ चषादि) Ragh 7.

46, Hear 8, Śis 10, etc (ifc f ज्ञा Kathās 21.10) - सुरापत्रम्

A, सुराभाजनम् A .

wing n पक्षः

(ifc f, पा or ई) RV, etc, पक्षकः

(ifc), पक्षापालि f Candak, पक्षार n Up 4.219, Sch, (lit

and the hollow of the wings) पक्षपुटः Hariv, Kād, पक्षमन्

n, पक्ष्माणि n pl L - पत्रक ifc (f आ) = पत्र -

पत्रात्रम् RV, etc - पणम् RV, etc Br, MBh - छेदनम् MBh 3.

11595 - छेदा (ifc) NaI 9.12 - पिच्छम् L, पिच्छे,

पिच्छम् L - तनूजम् MBh 5.113.4, तनूरुहम् (m L)

VarBrS 63.1 - देहवि m L - देहकाशः L - बाहुकु-थः L

- वाजः L .

the articulation of a wing पक्षमूलम् L having w.

and tail पक्षश्चक्रवत् mfn SBr joint of a w. निणामः SBr

a parrot's w. शुक्लचक्रवत् Dhūrtan the root of a w. पक्षमूलम्

L a white w. सितपक्षः MW 'w. borne' (carried by

wings) पणवी RV the w. of a bird पत्रम् VS, SBr,

etc, पत्रः Sākat (ifc f ज्ञा, ई), गरुत् mn (g

यवादि) Prasannar 5.53 the w. of a building पक्षः

(ifc f ज्ञा or ई) AV , शाखा (ifc f ज्ञा, ई) MarkP

the w. of ... पक्षि

(११० ३ ३॥ ३ = ३) MBh, Hariv,

पक्षि

... नासायुः ...

... पक्षि ...

w. shaped पक्षि

mfn MW ' w. spot ' (a heron)

पक्षि-२५ ...

पक्षवत् (lit, etc, सपक्ष) RV, etc

etc, सपक्षक Kathās (lit and fig) पक्षिन् RV, etc —

पक्षिन् RV, etc — गरुड RV, etc

पक्षिन् वाजिन् (lit) RV, etc

any winged animal पक्षिन् RV, etc beautiful w.

सपक्ष RV, etc महापक्षः

L ' long w. ' (the fork tailed shrike)

long w. ' (a quail)

long w. ' (a quail)

(long w.) सित

animal प्राणी In, में, to में. not या चर: परिव

(v.l.) the w. tribe वयस n RV, etc.

being in time 424 in (371) n being in time

W. 4221 ⁽⁵⁷⁾ in carried by W. 4021 ⁽¹⁾ IV to live.

of w. विपक्ष अनंत the end of the w. it is very common

in the same bird 42/11/17. the same v.

पक्षिपूरा: मूल Conf ' fighting with the ' (a quail)

गुरु द्याधिर n I having a hundred w. शतपत्र (ibc)mfn

havin anything for w. वाजिन mfn RV having beauti-

ful w. सुपत्र mfn fis, सुपणि m(ई)n RV havin

good w. सुपणिक mfn U having horses for w. प्रवपणि

mfn RV 1.22.1, 3.47.31 having verses for w. उक्थपत्र mfn

VS 17.55 having w. पत्रिन mfn RV, Kāv, etc, पक्षवत्

mfn RV, Kāv, etc, सपक्ष mfn RV, Kāv, etc, पक्षकार

mfn, सपक्षक mfn Kathās having w. of the colour of

पक्षः

chadiv wood (I. o. bird) स्वदिरवर्णपक्षः, स्वदिरवर्णपक्षः

not flying with w. अपक्षपातन mfn Vās one's own w. स्वपक्षः

Kathas possessing w. जीत पक्षः

mfn Hh 11.9205 the

state of having w. वाजिता Śis, पक्ष्यवयसः NW whose

or its

strength lies in his w. पक्ष्यवयसः mfn Sulbas whose strength

with Ties in its w.

mfn Sulbas w. and will

पक्ष्यवयसः for the w. of an army सिखा

f du, सिखा:

f pl H, AV with outspread w.

उत्पक्षः

mfn H: ris

without w. अपक्ष man IV, etc without w. and tail

अपक्षयुच्छे mfn SBr, etc .

to deprive of wings विपक्षी कृ, विपक्षीकरोति Kathō .

win निमिष निमिषति RV, etc निष cl 6 (Dhāt-

up 23.60) निषति RV, etc - मील cl 1 (Dhātup 15.10

) मीलात् (rarely मीलात्) RV, etc मील - मील

cl 10 मीलायति Dhātup 30.41 - मील cl 1 मील

Dhātup 15.12 .

wink n निमिष, निमिषणम् - ३५३, ५८३ -

आक्षिप्तः, आक्षिप्तः Paṇ 6.3.104, Phl 5.1.1, Vop 6.93 - निमिषणम्

W - शमोत्पत्तम् .

winking (as an eye) सज्ज निमिष लब्धः .

not winking अनिमिष RV, etc, अनिमिष, अनिमिषत

RV .

(eye) forgetting to wink निराकृतानिमिष (Pi)

winked adj श्मालत

W .

winkin n निमेषः

TS, Dh, Yājñ, MBh, etc, उ. मेषः

R, MBh

— श्मालितम्, श्मालम् W .

not winking

अनिमेषः w. of the eye निमेष f

w. of the eyes

विनिमेषः, विनिमेषणम् fir, निमि

m RV 9.84.64

without w.

अनिमेषम्, अनिमेषः or in

mk

ind RV

,

(M. o' s' cod)

अनिमेष

m .

winner n सजित m RV .

one who wins over सजित m ~~text~~ Āpast one who

wishes to win anyone सजित m n Rajat .

winning adj जित ifc (Pān 3.3.61) — जय ifc

जिष्णु RV, AV, VS, etc , जिष्णु ifc Ph 6.13 —

संजयत f (जयती) AV — जयति f (इ) IEH, Mit — जयत

RV 1.27.9, 1.39.2 — सजित V — सजित (only ifc) .

all winning सजित IEH v. any region सजित

SBP w. a prize वाजभ्रमन्, वाजसनि RV w. booty

वाजयु RV, वाजसनि RV w. a reward वाजभ्रमन् RV

w. a thousand सहस्राजित् RV w. booty वाजाजित् VS, SBP

w. early प्रातर्जित् RV w. friends मित्रायु W, सखिवाक्

VS w. heaven स्वर्गाजित्, सुवर्गाजित् TS, सुवर्गाजित् TS,

स्वर्गाजित् RV, x स्वर्गिदे RV, VS, स्वर्षा RV,

वाजजित् AV, In w. In race वाजजित् VS, Br w.

light स्वराजित् RV, ~~xxxxxxx~~ स्वर्गिदे RV, VS, स्वर्षा RV

w. for संग्रहन् w. (the favour of) the Adityas इन्द्रादित्य-
वान्

VS w. the heart हृदयबन्धन Bear w. the heart of any

one हृदयवज्रक Rajat w. the prize हृत् w. wealth

वाजयु RV ~~desiring to win~~

desiring to win ^{or trying} प्राप्ति desid प्राप्तिगोबमाण RV 1.163

7 trying to w. desid RV 1.163.7

wishing to w. संसाधक Bhp .

winning n जयः

(Pāṇ 3.3.56, H's) AV 7.50.3,

ŚBr 6, Mn 7 & 10, EBh, etc — समावर्जनम् Dāsar — (friends)

समावर्जनम्

Dās — संग्रहः

Mn, EBh, etc — सुभिक्षकरणम्

Cat .

means for winning the affection of अनुरोधनम् AV a

समारोदनम्

अवनववजयः

means of w. अवनववजयः H'slav the not w. subsequently ५

HaitrS w. by conquest अवनवजयः

Rgh 6.62, etc the w.

or booty

सात

of a prize वाजसताम्, वाज - f RV, VS, AV the w. of booty

~~सात~~

f RV, VS, AV the w. of light etc स्वजयः

RV e. of property or spoil संपाति f RV w. over

संग्रहणम् TS, MBh, संसर्जनम् Kām .

easy to be won सुलोभका RV .

winnow vb निष्पु निष्पुनाति ŚBr, KātyŚr, Suśr, etc ५

cl 9 (Dhātup 31.12) पुनाति, पुनाति, cl 1 (Dhātup 23.70)

) पवत (with संक्रम) — कली क

कली कराति Br, GrŚrS — स्फुर caus स्फोरयाति

MW — मृण् cl 6 (Dhātup 28.41) मृणाति ŚBr .

to winnow again प्रतिनिष्पु प्रतिनिष्पु नाति KātyŚr, Kauś, Suśr .

winnowed adj परितृप्त Sugr - परितृप्त RV, Mn, etc —

परितृप्त - ईर - अतिरिक्त BhPr - अतिरिक्त KātyŚr

परितृप्त L .

containing winnowed grain पूतद्यान्य f(३॥) AVPaipo

' w. grain ' पूतद्यान्यम् L .

belonging to a winnowing basket शीघ

mf(ई) n

Pān 5.1.26 containing two w. baskets शिशूय

Pān 5.1.

23, Sch holding a w. basket शीघर f(ई) AV a baker

of w. baskets शीघ m L measured by a w. basket शीघ

mf(ई) n Pān 5.1.26 ~~shaped~~ shaped like a w. fan शीघर

mfn VarBrS a small w. fan or basket (used as a child's ~~etc~~

toy) शीघ (g शीघर) L a w. basket or fan (x

also personified as a Gandharva) शीघ (शीघ g

शीघ also written शीघ | VS, etc a w. basket

२ यम् SāṅkhGr, २१५, पारपवनाम् Nir, पस्कोरनाम्

L, क२१३: (rarely क२१३, क२१३म्) W w. corn

पारपवनाम् Kull, पव: Pān 3.3.28, Sch, पस्कोरनाम्

L, व२१३: W w. grain २१३२नाम् L w. of cron पवनम्

पवनम् L.

winnowing n निष्पवनम् K̄tyŚr, Sch, निष्पावः L —

अवहननम् K̄tyŚr, Bhp बहुलीकरणम्

at the time of winnowing barley धृतयवम् ind g

तिष्ठद्वारे, धृतमानयवम् ind g तिष्ठद्वारिक .

41062

winter n हेमन्तः RV, etc - हेमन्तः L हेमः

Kālid, M̄rkP, हिमा (only with शत) RV, VS, AV — हेमन्तः

(only in loc) TS, Kāth, ŚBr हेमन्तः, हेमन्तम् L

— हेमन्तः, हेमन्तम् L शतः (scil काल) L —

हेमन्तः L — शरदन्तः L — शरदः L — हेतु (prob)

n L — कोरन्तः L — यशन्तः L (v.l. यशन्तः) .

after the winter शरदः and beginning of w.

हिमागमः IBh, R, etc belonging to the latter half of the

w. season अपरहेमन्तः mfn Pan 7.3.11, Sch belonging to w.

॥
हेमन्तmf(इ) n AV, etc cessation of w. निहिमम्(निहिमम् ind) P n 2.1.6, Kās ' cold season ' w. तुषारत्वे

सुहेमन्तः

m Maish 22 the end of w. हेमन्तः LEh a good w. ५GrS growing in w. हेमन्तः mf(इ) n VS, Sṣr, etc - हेमन्तिकmf n VS, Br, ŚrS, Car having a good w. सुहेमन्त mf n KānGr hav-ing severe winters (?) ग्रहिम् mf n Pān 8.4.16, Pat akind of rice which grows in w. हेमन्तः L - वर्षिका last-ing for a hundred w. शताहिम् mf(श) n RV, AV living for ahundred w. शताहिम् mf(श) n RV, AV relating to w. हेमन्तः

mf($\frac{1}{2}$)n VS, Suśr, etc, $\frac{1}{2}$ मन्तः, mfn VS, Br, ŚrS, Car ,

$\frac{1}{2}$ मन्तः mf($\frac{1}{2}$)n AV, etc situated in the sun's w. course

(as an asterism) $\frac{1}{2}$ मन्तः mfn B P 5.23.5f suitable

to w. $\frac{1}{2}$ मन्तः mf($\frac{1}{2}$)n VS, Suśr, etc, $\frac{1}{2}$ मन्तः mfn VS,

Br, ŚrS, Car , $\frac{1}{2}$ मन्तः mf($\frac{1}{2}$)n AV, etc summer and w.

$\frac{1}{2}$ मन्तः m du ŚBr 1 w. and spring $\frac{1}{2}$ मन्तः m

du TS, ŚBr a w. cloud $\frac{1}{2}$ मन्तः Pāṇcat the w. season

$\frac{1}{2}$ मन्तः n Śis , $\frac{1}{2}$ मन्तः L, $\frac{1}{2}$ मन्तः m Rājat, $\frac{1}{2}$ मन्तः

m VS, Suśr, Pur the w. solstice महासंक्रान्ति f the w.

solstice and sacrifice then performed दक्षिणायनम् In 6.

10 (v.l. दक्षिणायनम्) the w. solstice शिशिरायनम्

L, दक्षिणायन w. time { मन्तरासमयः Pāncat a w. wind

मन्तानिलाः Rājat .

winterly $\frac{॥}{१५१}$

$f(\frac{१}{३})$ AV, etc .

wintry adj $\frac{॥}{१५१}$

$f(\frac{१}{३})$ VS, Suśr, etc, $\frac{॥}{१५१}$

VS, Br, ŚrS, Var - $\frac{॥}{१५१}$

Ragh, $\frac{॥}{१५१}$

$f(\frac{१}{३})$ AV, etc

सुहिनी Śis .

the wintry moon $\frac{११५२५५०३१}{११५२५५०३१}$: LW w. weather $\frac{११५२५५०३१}{११५२५५०३१}$

wipe vb I मृज् cl 2 मर्जि (Ved also मृज्)

and cl 6 मृज्ति, मृजत) RV, etc, मृज् caus or cl 10 मर्जयति

मर्जयत (Ved मर्जयति, मर्जयत Br, etc) RV,

etc मर्ज cl 10 (Dhātup 32.106, Vop) मर्जयति —

प्रमृज्, प्रमर्जि (प्रमर्जति, प्रमर्जत MBh, प्रमर्जयति Susr)

Kāth, ŚBr, GrŚrS, etc — प्रमृज् प्रमर्जि ŚBr, etc प्रमृज्

caus R 4.6.16, प्रमृज् Susr, प्रमृज् प्रमर्जि TBr, ŚBr,

KātyŚr, ŚāṅkhŚr (eg the forehead) मृद् cl 9 मृन्दति

(cl 1 मृदति, मृदत) (MBh) MBh, Kāv, etc — प्रमृज्

३५२ यवननात्ति Kaus .

to wipe all round परिभृज् परिभाषि, परिभृजति,

परिभाषति, परिभाषयति RV, etc, अनुपरिभृज् (caus ind

अनुपरिभाषयति) Divyāv to w. away परिभृज् परिभाषि,

परिभृजति परिभाषति परिभाषयति also ā RV, Kālid, BhP, आभृज्

आभृजति, आभृज् आभृजति Śis 6.3, (as tears)

परिभृद् परिभृन्दति परिभदति (ep. as

परिभदति) R to w. off अपभृज् cl 2 अपभाषि
परिभाषयति

AV, ŚBr, etc, परिभृज् परिभाषि, परिभृजति, परिभाषति

also A R, Kālid, BhP , निमृज् , निम्राषि , विमृज् विम्राषि ,

(विमृष) MBh, Mr̥ic̥ch , उन्मृज् , उन्म्राषि , उन्मृष

मृज् intens ममृजात , ममृज्यात् RV, AV, ममृज्यते

Br - मम्राषि Gr (impurity debt etc) (from one's

self upon) मृज् cl 2 म्राषि (Ved also मृष

and cl 6 मृजाति, मृजात) (loc) AV , मृज् caus or

cl 10 ममृजाति ममृजात , ममृजाति, ममृज्यते (Ved ममृजाति,

ममृज्यते) Yājñ, Bhartr̥ , ममृज् , मम्राषि (ममृजाति,

ममृजात MBh, ममृज्यते Suśr) Kāth, ŚBr, Gr̥ŚrS, etc , मृज्

cl 2 मा०

(Ved also मृ०

and cl 6 मृ०जाति,

मृ०जाति) MBh, Kāv, etc , अ०मृ० अ०मा० Comm on TBr,

समाजयति

अ०मृ० अ०मृ०जाति, समा०, समाजति, RV, etc ,

अ०मृ० अ०मृ०जाति , नि०मृ० नि०मा०, नि०मृ०, नि०मृ०जाति,

नि०मृ०जाति

, वि०नि०

AV 10.4.19 , पति लिख

पतिलिखति MBh, to v. out अ०मृ० अ०मा० (अ०मृ०जाति,

अ०मृ०जाति

MBh, अ०मृ०जाति

Suśr) MBh, R, GopBr, Kāv, etc,

मृ०

cl 2

मा०

(Ved also मृ०

and cl 6

मृ०जाति, मृ०जाति

) MBh, Kāv, etc ,

प००० प०००ति

Mricch,

पंचाक्षर

Kir to w. tears from the eyes

वक्षुषापरिभृत्

IBh, R .

wiped adj माजित

Kātyār, IBh, etc, मृजित Bhp,

परिभृजति Prab .

that on which the omentum is wiped वक्षामाजितf(श्र) Visit that which is w. off निगर्ज; TBr w. off

वक्षुष

VS, etc, निभृत्

Hav, परिभृत्

Āpost, R w.

away परि मूष Bhp w. off उ-मूष Ragh, Yājñ, etc w.

away यमूष Ragh w. off मीमूष w. away मीमूष

Prab w. off मीमूष Bhp w. away दालित Rājāt 5.59,

मूषित ChUp, Bhp w. off निमिषित Kricch w. off with

the hand मयुद्धस्त W .

to be wiped मूष्य Bhatt to be w. away माय्य

Bhatt to be w. off मूष्य Bhatt .

having wiped away मीमूष्य ind p , (tears) निःक्षिप्य

ind p Bhp, R having w. off मीमूष्य ind p .

wiper n नथक: L (v. r. for लतिक) .

~~wiping~~

wiping away माजनि f(उ), पणेजान f(उ)

Lāty w. off माजनि • Prab , पमाजकि MBh, मृज

(ifc) Bhp , दिल्लन Pāncat, (ifc), दिल्लन mfn

~~Pāncat, (ifc)~~ .

wiping n निदोषः W - परिमार्गः - मृजः Hariv,

Naish wipings अवगाजनिम् IBh 3.13373 .

not wiping off अनिर्गमः Hairs w. away परिमार्जनम्

Heat , माजनिम् GrSrs, Kn, IBh, etc , प्रकोरनम् L ,

समृपु सनम् Alanāray the w. away of tears प्रशु-प्रमाजनिम्

IBh, R, Hariv, Kām w. away tears प्रशु-प्रमाजनिम् IBh 12.5263 w.

off प्रप्रमाजनिम् Bhp , प्रप्रमृषि f V, Anukr , प्रप्रमार्गः

Sis , निर्माजनिम् IBh , निर्मार्गः निर्मार्जनम् IBh, परिमार्जनम्

KatyGr, Gaut , विमाजनिम् Śāndhār , सम्मार्गः Kum, TBr,

Sch , विमर्शः   ĀpŚr, Sch , प्रमाजनिम्   Suśr, निमाजनिम्

ĀpGr, Sch , माजनि   Bīlar, शोमशनिम्   L, उत्पुंसनिम्

Alamkarar the w. off of the omentum एषामाजनिम् Vait w.

out १॥ २॥ नम्   Nish w. the generative organ शिशुपुण्ड्र

Lūty .

to clean by wiping शैव मृज् शैवमात्रे   ŚBr, etc .

wire n त-त m RV, etc — सूत्र (accord to g

अप्यचोद also सूत्रः) AV, etc .

fastened with wires (as puppets) सूत्र mfn

MBh having w. (tantra) त-त mf (५) n W the wire

of a lute त-त ŚāṅkhŚr 17, Lāṭy 4.1.2, Kaus, etc .

41877

wired adj $\frac{11}{312}$

W .

wire-helmet n जालम् EBh 5ff, "ariv, Kum 7.59 .

wire-net 5110124

IEh 5ff, Lariv, num 7.59 .

41079

' chiefly wire net ' (chain armour) 5110124

L .

wisdom n I बुद्धिमत्ता (IW) बुद्धिमत्त्वम् (Mn),

बुद्धता MarkP, विबुधत्वम् Cat - राजता (Mn) राजत्वम्

(Vedāntas), विज्ञता, विज्ञत्वम्, विज्ञानम् AV, etc, ज्ञता

Br, etc - मद्या RV, etc, मद्यावत्त्वम् & मनोज्ञादि

(personified as the wife of Rudra) द्यौः, द्यौतयः

f pl RV - विवेचकता, विवेचकत्वम् Rājat, Sāh, Sarvad - मनोषा

RV, etc, मनोषिका BhP, मनोषिता Venis - मन्मन् n RV

-विदुता Hariv, विदुत्वम् Cāṇ, विदथम्, विद्वन् n

RV - विद RV 2.21.6, 10.35.7, VS, TBr 2, ŚākhŚr, Kaus,

42, पण्डिता Bhartṛ, पण्डितत्वम् Mricch, पण्डितमन

m g दृढादि — प.पडा L — विवदाणत्वम् MBh - वशादयम्

MBh, Balar, x Sāh - सदमवशिती Mālav - रात्वम् (ifc f

श्री) MBh, R, etc - माया - नयः R, BHP - सुनीति

f RV, etc सुनीताम् MBh, R, etc - दृषि f BHP L - दृष्टम्

द्वोरत्वम् टान - व्यता RV 1.96.2, कवित्वनम् RV 8.

40.3 - काव्यम् RV, AV, ŚDr 11 - शमुषी Vās, Rājāt —

सरस्वती MBh, Kāv, etc - सुक्रतूया RV - वयुन, वयुन

according to thy wisdom यथा विद्या, विद्यान

~~xxx~~ being all w. यज्ञमन् mfn Aitār causing w. विद्याकर

mfn W consisting of w. यज्ञमन् mf(ई)n IBh cultivating

any but religious w. मायज्ञान mfn Bhg describing politi-

cal w. नीतिमत् mfn Kathās destitute of w. यज्ञहीन mfn W

destitute of true w. यज्ञहीन mfn destitute of w. यज्ञहीन

mfn KaushUp ' destroyer of w. ' (with Buddh) one of the

10 gods of anger) यज्ञहीन, Dharmas 11 endowed with w.

पुरुमेव (RV) पुरुमेवस् (SV) mfn engaged in

cultivation w. शान्तविरथा mfn V full of w. पुरुमेव mfn

RV ' god of w. ' (N. of a Scholar) पुरुमेव Buddh grow-

th of w. पुरुमेव f Mn 4.19 ' having w. for a companion'

(wise intelligent) पुरुमेव mfn Kathās ' having w.

far armour ' (N. of a man) पुरुमेव m Buddh made of

w. पुरुमेव mf(३) n VBh making pretension to w.

पुरुमेव mfn (pr p 1) RV 1.164.18 ' moon of w. ' (N.

of a scholar) अज्ञान-रू Buddh old in w. अज्ञान-रू mfn

EBh one in whom w. is produced अज्ञान-रू mfn VP one

who has acquired w. अज्ञान-विद्य mfn W one who possesses w.

अविद्य mfn Say ~~that~~ the path of w. नीति-वर्तन f Vcar

(with Buddhist or Jainas) perfect w. (by which a man

becomes a Buddha or Jina) अज्ञान , m f Kathās, Rājat.

Śatr, Lalit ' possessing religious w. ' (a sage) ज्ञानिन

mfn W possessing supernatural w. अज्ञान-विद्य mfn L poss-

w. मेधावत् mfn Pāṇ 5.2.121, Sch मेधाविन् mfn AV, etc

preeminent in w. ज्ञानश्रेष्ठ mfn V 'rich in w.' (H. of a

man) प्रज्ञादयः Kāthās the rise of w. विवक्षादयः Bhartṛ

वाचिमण्डम्

seat of w. प्रज्ञासागरः Kāthās seat of w. वाचिमण्डः, A

MWB 232 sign of w. बुद्धिलाक्षणम् A 'sun of w.' (H. ~~xxx~~

applied to a very clever man) प्रज्ञादित्यः Rājat through w.

वाचतः ind PW (with Buddh) true w. (which is three

fold) प्रज्ञा MWB 126, 128 w. personified as the goddess

less of arts and eloquence प्रज्ञा

worldly w. (कायन)

ChUp 7.1.2 a word of w. अज्ञातः Eng words of w.

नानि वाक्यान् n Pl

~~XXXXXXXXXX~~

wise adj I बुद्धि मत् GrSrs, Lbh, etc — सुबुद्धि

Kāv, Kathās, etc — बुध

Un, Lbh, etc, २१ बुद्ध

R

बुद्ध MEh, Kāv, etc, बुद्धि मत् W, उत्पन्न बुद्धि VP, कृत बुद्धि

VarBrS, KapS 5.50, Bhag 18.16

बुद्ध

Kathās, Hear, *

बुधिल L, बुधियान L, बुधियान L, बुधिय

Un 4.117, निबुद्ध

Gal, बुध — ज्ञानिन्

Un

12.103, Mariv, etc — ज्ञाता f (ज्ञा, ई) KathUp, Mn, Lbh,

etc — ज्ञा

f (ज्ञा) KathUp, ज्ञान

f (ई) L,

41083

प्रज्ञाचदाम् n MBh 3.1389, प्रज्ञावत् Kathās, Pañcat, etc,

प्रज्ञाले ऽ सिद्धमादि, प्रज्ञान L - प्रज्ञावत् (Pāṇ 3.

2.9, Tch) MBh, R 6.108.7, Laghu, etc - प्रज्ञान ऽ

प्रज्ञा
प्रज्ञादि- $f(\frac{1}{2})$ (Pāṇ 3.1.135) SvstUp, PraśnUp, Būdar,

VarBr, nP 7, परिज्ञानिन Kathās, परिज्ञातु W, विज्ञा,

विज्ञानिक L, ज्ञानमुद्ग W, दाषडा Ragh 1.93 - सुर्वी

R, Kathās, etc - प्रज्ञातु Mn, MBh, etc - उदारवर्त R, Suśr,

Ragh, etc, $\frac{1}{2}$ सुर्वी K'sikh, $\frac{1}{2}$ दियंदा KV, शादुर्वी

विज्ञान Hout - विज्ञास् $f(\frac{1}{2})$ KV, etc, विज्ञान

AV 9.9.7, पविदुस् RV, AV, TBr, विद्यमानमति Pāncat

विदुः Gal, विदुर Uttamc - विदुस् RV - जातवेदस्

मतिमति ~~RV, VS, AV, TBr~~ RV - मतिशीलिन् Pāncat - मनस्विन्

TBr, etc मन्त्राणि RV, etc - शुभनस् RV, Kathās - प्रमत्

RV - उदारमति Ragh - मन्त्रायुज् RV, VS, AV - मन्त्रिन् VS - मन्त्रमत्

(only Voc मन्त्रमत्) RV - मन्त्र VS, TBr - सुचतस् RV,

Sis - विचतस् RV - चिद्रूप L - सचित् RV 10.64.7 -

चिद्रिप्सु AV 10.1.1 - (gift of the gods esp. of Agni and

the Ālityas) प्रचतस् RV, AV, VS, TS - मेधावित् Pānc

5.2.121, Sch, गद्यावि AV, etc, सुमेधस RV, etc (Sia)

of Varuna, Indra, Agni etc) मेधिर AV, मेधय f(39)

RV, AV, etc, गद्यां गृहति E दण्डादि - विवेकि Kāv, Kathās, et

विवेत् Rājāt, Bālar, विवेचक Kap, Śāntis, विवेकभा

Ph - पण्डित ŚPr, Up, 12Th, etc, पण्डितजातीय Divyāv -

पण्डितक 12Th - दीपदक्षि BhP 10.29.2, दीपदक्षि MMH,

R, etc - पारहृत्वे f(39) Kām, Rāch, etc - दीपदक्षि शिवरा 100h

5.4530) दीपदक्षि (Kathās 61.101) दीपदक्षि (1),

दृष्टि भत् 12Th, Kām - दीपदक्षि 12Th 7.5437 - प्राप्तभाव

1 - पाप २३७   2 - नयचक्षुस् Ragh - द्वार   3 - for

श्री) HV, etc - वेदस्य Nom - पश्य f (श्री Pāṇ. 4.1.94)

I. -- अर्थनाय, आर्थिक (P'n 1.4.40) -- व्यंज Lit

- विपाश्चत IV, etc - ३५मूर - १ (३५) IV, AV ३.१.० & ३.१.५

or Agni
— plu (said of the some) plu IV, IV, IV

~~(sai of Agni-)~~ ~~HW, H, HT~~ ~~304~~ HW 18.15.2.

क्या: T3 32, (= कति) ई's or Pān 5.4.30), क्यत

RS, कावेतीवादे - प्रतिभ R. 3.70, प्रति भावित

(said o' me. nā cās sū. o' l'gi In mē l'le l'vīr l' rate

IV गुत्स (3.15) IV - निपक = निदिष

Col - पोण्डित वरुण्यकृत IV, IV - विहरत - ल

(only) - सत् (सत्ता) IV, etc - (said of Indra)

सम्भूतकृत IV - सर्वरस I - (said of various gods)

सुकृत IV - सुराय (आर्य) V - सुविचक्षण, etc

स्वस्य I .

not wise अविबुध्य .

activity & wisdom कवाया (3.15 , IV, etc)

1. जातबुद्धि (3.15 , IV, etc)

वैपश्यत (इ) W considering मनस्विगाहता

W connected with a w. man वैद f(इ) W considering

विचक्षणमन्य अतिमाति

महात्मन अतिमाति

विप्राय W connected with a w. man विवृधमाति

वैपश्यत (इ) W considering

अविशारत मनस्विप्रशंसा

विप्रवाहस

वैद (इ) W considering

॥

मेधावः

Pāṇ 6.4.164, Sch. thinking one's self w.इमं न्य विप्रपूज्यतबहुप्राज्ञा , महाप्राज्ञा , महाविज्ञा

सुप्राज्ञा , सुविज्ञान , सुविद्वत्

सुबुद्धिमत

विद्वत्तर , विद्वत्तर , विद्वत्तर

विबुध्य

सुभाति

सुप्रचेतस्

सुप्रचेत

सुप्रचेत

सुभाय

RV, अजमेव-Heart, महात्मन् (gener-

the w. ' (an oblation of food to deceased ancestors)

अभ्यस MBh, Mn, a w. and learned man ज्ञा: 'svetUp,

ज्ञान, ज्ञान, ज्ञान, ज्ञान 7 w. conduct सुनयः MBh, R, etc

अभ्यस बुधः Mn, MBh, etc, बुधजनः वाधानः

बुध पिबधः वैव, वैव, पञ्च, etc, विबुधानः

ज्ञा, ज्ञा ज्ञा, ज्ञा, etc, विज्ञा MBh, K-v, etc,

ज्ञानाणवः ज्ञानाणवः 1. 33, विज्ञाना ज्ञाना, etc, सूरि

ज्ञान, सूरि ज्ञान, विज्ञान ज्ञान, विज्ञान ज्ञान, etc, etc,

वैदि, वेदः, शिष्यः, सत्

सुवक्षुः, अवि, वेधस्

वैदि

गृहशानि

सन्तः, चिति

67.5, 4.2.11 w. policy सुनयः IBh, k, etc a w. woman

विदुषी

पण्डिताय, पण्डितायते - भृशादः

विज्ञा, विजानाति, विजानाते

अभिका

म

श्रीमद्भागवत . . . . . वृत्त . . . . . न्याय

श्रीमद्भागवत . . . . . वृत्त . . . . . न्याय

प्रतिभावलात् — योनिशः —

बुद्धिकृत —

बुद्धिचिन्ताक —

मनस्वितर — मेधीयस् —

विद्वत्तर , विदुष्यर — कवितर , कवीयस्

— कवितर —

' wisest ' (H. of Śiva) adj विद्वत्तमः Śivaḥ

मेधिष्ठः विप्रतमः, कविप्रतमः, वेधस्तमः

RV .

इष इच्छति,

इच्छते अन्तरिष् - वाञ्छ

वाञ्छति, वाञ्छ, संवाञ्छ संवाञ्छति Dhāt - वञ्

cl 1 (Dhātup 13.19, 20, 19.42) वनोति (Ved als वनोते)

वनोति, वनुते

आवन् - काङ्क्षति

काश्ते (with acc) Āsvsr, In, IBh, R, Bhag, Megh, Susr

कम् कामयते, कामयति

कम् कामयते, कामयति

(not used in the conjugational tenses) Dhātup 12.10 , RV

5.36.1, 10.117.2, AV 19.52.3, ŚBr, Kagh, etc — लब् cl 1,4

लब् लब्धते, लब्धते, लब्धयति, लब्धयति

आशि आशि, आशि, आशि

आशो — अश, अश, अश

— संकृ संकल्पते-अर्थ, अर्थयते rarely cl 1

II - अभिप्रायः प्रच्छ ( ) पृच्छति

(Ved. and op. also पृच्छते) .

III कक् ( ) कक्ते

13.17 .

III₂ कक् cl 1 कक्ते दीधी

दीधीते , दीधी दीधीते - भूण

भूणायते माङ्_{३१} माङ्_{३१}ति

माङ्_{३१} माङ्_{३१}ते माङ्_{३१}ति

cl 1 माङ्_{३१}ति Dhātup 17.17 .

शंस शंसति (103)

TS 10.104.3 to ... something to be near अभिहम् TS to w.

अभिलष अभिलषति (103, प्रकाङ् प्रकाङ्ति

प्रतिष्ठा प्रतिष्ठाते, प्राथ प्राथयते (103, 104, प्राथयति)

मन् मन्ते (103, 104, मन्ते)

मन्यते मन्यते (103, 104, मन्याति) (103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000)

समाशंस समाशंसति, समाशंसते उदाशंस

उदाशंसते आधी समीह समीहते

etc, अधी निकम्, समीह समीहते

भिक्ष् cl 1 (Dhātup 16.5) भिक्षते

भिक्षति to v. to beg, to ask, दिन् to v. to give, to bestow

आद्ये आमन्

प्राथ प्राथयते to v. to pray, to supplicate

प्राथयति (in) शङ्का

(in) आशंस आशंसति

आशंसते to v. to wish, to desire इष्

इच्छति, इच्छते to v. to wish, to desire, to want, to crave, to long for

to be wished इष् pass इष्यते

to be wished for कन् intens A (with
gen of the person) RV 1.169.4, 5.31.13, 8.31.1,
Athap 13.17, का intens RV 10.29.1.

41105

to w. to meet उपलुभ् to w. उपलोभमति

to w. to meet सभाय् to w. समीप्सति

to w. to meet संगम् to w. संजिगंसति (to) to w.

to w. to meet संह to w. संजिहासति to w. to w.

to w. संह to w. संजिहासति to w. to w. to w.

सम्प्रतीप् सम्प्रतीच्छति MW to w. to meet with संगम्

to w. संजिगंसते (intrans) to w. to w. सह

to w. सीक्षते to w. to w. वेनुष्य to w. वेनुष्यते

अ ३.१.३ , कृपय्य कृपय्यति अ ३.३३.२ कृपय्यति

अ ३.१.३ : सर्वकाम्य सर्वकाम्यति अ ३.३३.२ सर्वकाम्यति

अथकाम्य अथकाम्यति अ ३.३३.२ किंकाम्य

Nom किंकाम्यति Pām 3.1.9, Siddh .

काभ्या , वाञ्छा (i c f आ) Kāv, Kathās, Rājat,

etc , वाञ्छेतम् , वाञ्छेत, etc, अभिवाञ्छेतम्, etc — (100)

वतना IV 9.36.40 , वानि 2 AV - काङ्क्षा (1 c)

R, R , वाञ्छेत, वाञ्छेत, काङ्क्षितम् 2 8.20.2, काङ्क्षिता ' क्ष क्ष

R 8.21.2 , आकाङ्क्षा Sūci, etc, etc - मनोरथः (1 c f आ)

मनोरथ, etc - मनोगतम् , मनोरथ, etc, मनोगति 2 AV ,

मनीषितम् , मनीषित, etc, मनोगती 1 - अभिमतम्

मनीषा IV , मति 2 AV, etc, मतम् 2 AV, etc,

सम्प्रति ११ मानः १११ - इहा १११, १११, १११

सं० - समीहा १००, १००, समीहितम् १००, १००, १००,

इति तम् - Nit, Nitro, Neb, etc - आशंसा - n, m, etc,

Wilt, Sir, इन्सा, आशा, W, Sir, CHS, ..

दक, इन्हें, इनमें, etc, आशिसु इ, ए, अ, इ, etc,

आशास्यम् १००, आशस्य १००, १००. १. १. १ - प्राथमिकम्,

प्राथना, etc, प्रार्थितम्, अर्थितम्

— अर्थिता: B^{D} , etc — संकल्पज: B^{D} , संकल्पनम्

विष्णु, शिव, राक्षसपत्नी अभिनन्दनम् ३७ अभिनन्दनम्

I, अभिनन्दः ^{cuat} - आकूतम् ^{vs, sBr, etc}, आकूति

f ^{AV, AV, etc} (^{unclassified}) ^{AV 6.181.2} - सम्प्रयोग ^{AV}

I - अर्थित - शिप्सेतम् ^{2Br, R, 2.41, Kati, etc} - केतः

IV, VS, 23, ^{Sandh} - विवक्षिता - अभिध्या - ओफलनम्

I - श्लाघा I - स्मृति ^{f Pāṇini 3.259 (v... 2.2}

स्पृहा) - हर्मि ^{2.2.1} - वीतम् ^{2Br} - वरकः ^{1.1.1}

- विवक्षा - अभिध्या - चित्तम् ^{AV, VS, AV, VBr}

- तन्मः I - दाढा I - वेनः ^{AV} - (prefi

expressing) उप — कथं — f i c Vb, etc — नरः

(rarely वरम्, if c आ) , नरस्या IV — तपः

Mn 12, R 2.100.5, Bh 5.2.12, अनुतपः — अवनम् Mn,

अवसं n — अभिप्रायः R, etc — रणरणम् L — सङ्गः

(if c f आ or इ) Mn, MPh, etc — शृङ्गा MPh, Mn, etc —

शोभा L वशः IV, etc , उशी L , उत्सवः L .

II. कान्ति f i c — भास् n f i c — रोशंसा, रोसंसा

V — वसारम् V .

absence of wish अनिच्छा continuing to one's own

v. ' स्ववाच्येया according to one's w. इष्टतः ind,

यथाभिप्रेतम् (gen) ind Dity, P. inc t, etc according to the

v. of छन्देन (gen) Mh 3.7096, Hariv 7097 according

to one's own w. छन्देन instr ind in 3.175, R 1 35.

15, R 5, स्वेन छन्देन Mh 3.1843, R 2.33.35, ifc with

स्वच्छन्देन (Hariv 7017) आत्मछन्देन Mh 5.13, R 5.35.

18 according to one's w. यथास्वैर ibc यथास्वैरम् ind

Mh, जोषम् ind (s स्वरादि) W according to

the w. of छन्दः (in comp) JTh 8.3542 , छन्दः

ind Eusr according to w. मथेच्छ ibc Pāncar. मथेच्छम्

ind JTh, Pāncat, etc , मथेच्छम् ind Pāncat, Kethū, मथेच्छम्

ind JTh , इच्छम् ind Pāncat, Mit, Megh, etc, मथेच्छतः

ind JTh, K, मथेच्छ ibc Pāncat, Kethū, मथेच्छम् ind

GrGr, JTh, etc , कामतः ind , कामम् ind RV, 18, AitBr,

GrBr, ChUp, JTh, K, etc, मथाधिकामम् ind JTh, निकाम

(ibc) , निकामम् ind Var, Tricoh, etc, मथेप्सितम् ind

IEh,ā,etc, यथेप्सया ind IEh, यथाभिमतम् in Pañcat,

IEt,IEthās, यथासमीहितम् ind IEth v, यथासंकल्पम् ind IEh,

यथाशयम् ind IEh, as jet, यथामनीषितम् ind IEh, यथा-

प्रार्थितम् ind IEh, वशान् अनु, अनुवश, वराम,

वरं वरम्

वरम् आ, प्रति वरम्, against the v. of अ च्छन्देन

IEh 3.7098 & 8557 agreeable to v. यथेच्छ mfn Pañcat,

यथेष्ट mfn IEh, VarBrS, etc, यथेप्सित mfn IEh,ā, etc any

morbid v. for दोहदः (also दोहदम् I) (loc or

comp f आ) Yājñ, R, Lālid, Pñc, Kathās, etc, दोहत्

दोहकवती, दोहकिन्' bad w. ' (curse, sorcery) दुरिष्णु

connected with w. कामिक mfn (ifc) corresponding to w.

मथासमाहित mfn fnc t definite w. संकल्पः (ifc

आ) (with loc dat or ifc) IV, etc devoid of w. विगत

स्पृह mfn W done according to one's w. छन्दस्य mfn

(Pāṇ 4.3.71 & 4.3.140, Vārtt 1) Pāṇ 4.4.93, Kāś

entirely according to w. समुपजोषम् ind - समुपजोषम्

समुपजोषम् ind I following one's own w. स्वकामिन् mfn

Br, YAr free from w. नीतस्पृह mfn W fulfilment^a w. संकल्प

सम्पत्ति f Mathas a good w. सदाशिसु f bhā gratifying

every w. साविकामिक mf(ई)n GrBr3, etc havin' a w.

साका ३.१ mf n Kāv, Mit havin' every w. gratified सबासिद्धार्थ

mf n In, R, Pāncar havin' the w. in place of a calf कामवत्स

mf(आ)n TBr 3.12.3.2 the heart's w. मनोभिज्ञः MW made acc-

ording to one's w. हृन्दस्य mf n (Pān 4.3.71 & 4, 93, 140

Vārtt 1) Pān 4.4. 93, āś not according to w. अयथेष्ट

mf n Pān 3.2.1 & 116, Comm not having any w. अवेनत् mf n

RV 10.27.16 one who has obtained his w. प्राप्तमनोरथ mf n

R one whose w. is realized सत्याशिस mfn Pañcavar, BhP

' originating from one's own w. ' (rods) छन्दज mfn

Hariv 12296 raining according to w. निकामलपिङ्ग mfn IBh

relating to w. कामिने mfn (ifc) requesting the ful-

filment of a w. कामकाति mfn RV 8.92.14 w. compared to

a flower ममोरथकुसुम mfn w. for समुत्कृष्टा † comp) Vān

w. for life जीविताशा Kavyād 2.139, Bhaktā, Hit w. of

व्यासङ्ग (loc or comp) mfn, Kāv, etc w. to raise one's

self. ऊध्वेहः Vop. a w. uttered by the officiating

priest अहनिगाशिसृ f. ŚrS without w. निरिच्छ mf

1Bh, अकाम mf(आ)n अकामिन् mf without any w.

निराश mf(आ)n Kap, Kāv, Rājāt, etc yoked by a mere w.

(i.e. without effort) मनोयुज mf RV .

I wish that अपिनाम Mrichh, Śāk, etc .

wish-drop ' (anything dropped into the fire to pro-

cure the fulfilment of a wish drop of melted butter)

कामसिन्दु m BhP .

wished adj I इष्ट , अभीष्ट TS, etc, अभि-

(अभिष्ट वाञ्छित
अभिष्ट, IBh, Kāv, etc, काङ्क्षित, अभि-

काङ्क्षित - इष्टित, कामित, अभिमत्, मनी-

ष्टित IBh, Kāv, etc - मनोदत्त BhP - इष्टित, संकृष्ट

ChUp अभिष्टित - इष्टित W - इष्ट (RV 9.42.2 ,

AV, Pāṇ 6.1.209f) RV, AV, ŚBr, etc - प्रकृत W - प्रणीत .

as wished यथाभिष्टित as w. for यथासंकल्पित as w.

In giving what is w. कामद् f(आ) R, K thās, etc 'place

w. for by heroes : (the post of danger in battle)

नीराशंसनम् L possessin ev rything w. for सर्वकाम

SB̄r, MB̄h (in drom) the thing w. for आनन्दः Sāh 399

w. for पुष्पव्य SB̄r, MB̄h, etc, प्रार्थित MB̄h, Kāv, etc ,

अथेप्सित MB̄h, R, etc, समीप्सित R, समीहित R, Bh rtr

Pañcāt, लिप्सितव्य MB̄h, स्पृहित MW, संकल्पित Up,

Mn, MB̄h, etc, कामिक MB̄h 13.6025, आश्रकामिक MB̄h,

पुष्प RV, etc, परिकल्पित Mn, MB̄h, Kāv, etc, उल्लिखित

MB̄h, Mricch, Bh̄r, वनित L, वात, - वनित, ह्यति

RV w. for by hundreds शतस्पृह MW .

to be wished ^{तव्य} वाञ्छ्य वाञ्छि MW, संकल्पनीय ChUp

अपेक्षणीय, आशास्य Comm on Kum, K lav, इत्य W,

वक्षणीय IW, उद्देश्य RV 7.3.9 .

impossible to be wished away अनपवाचन AV 8.8.9

to be w. for वाञ्छनीय W, कर्मणीय - Kum 1.37, प्रार्थनीय

MBh, Śaṅk, Pañcat, स्पृहणीय MBh, Kāv, etc, स्तुत्य W,

आशासनीय Comm on Nyāyas, वरेण्य RV, etc, शंस्य W

to be w. for by प्रार्थ्य (instr gen or comp) Hariv,

Kāvyaḍ, BhP to be w. for by every one सर्वकाम्य IW .

wisher n वाञ्छक mfn MW.

going as one wishes मथेष्टगति mfn Ragh, मथेष्टसंचारिन्

mfn Sāring? going wherever one w. सर्वकामगम mfn IBh

one who w. आशंसितु mfn L one who w. for प्रायश्चित् mfn

one who w. for horses इष्टाश्व mfn RV 1.1.13.13 one who.

w. to obtain anything speedily क्षिप्रकाम mfn Sām vBr one

who w. to possess a vill ge ग्रामकाम mfn TS 3, Haus, Kātyār

what one w. किमिच्छकम् IBh 12.13 .

able to grant all wishes सर्व काम वैरेखन् able to ~~xxxx~~

grant w. वैरेखन् वैरेइ mf n BhP accomplishing the heart's

w. मन्मसाधन mf n RV accomplishing the w. आकृतिप्र

mf n AV 3.23.2 agreeably to the w. of कामाय, कामे ind

(gen or dat) RV, AV, TS, ŚBr, ChUp complying with the w. of

छन्द्यचारिन् mf n (gen) IBh 13.2789 complying with the w.

(of others) छन्द्याङ्गुगामिन् mf n Cāṇ, छन्द्याङ्गुवार्तिन् mf n IBh 3

296, R 2.53.10, Pañcat, Kām consisting of w. मनोरथमम्

m̐(इ)n Bhām designed for one who w. for all things सर्वकाम

mfn ĀpŪr 4 objects of human w. (viz dāna , jñana,śaurya,

bhoga or vitta) चतुर्भद्रम् Hit 1.6.58 , (viz dharma

jñana vairāgya, aiśvarya) चतुर्भद्रम् IBh 7.2182, Sch ,

(viz dharma, kāmā, artha, bala) चतुर्भद्रम् L , (viz

dharma, kāmā, artha, moksha) चतुर्भद्रम् W, (vis kīrti,

āyus, yaśas, bala) चतुर्भद्रम् M h 13.5657 free from w.

गतसंकल्पं mfn IB 3.2187 fulfilling all w. सर्वकाम

mfn Kauś, IBh , सर्वकामिन् mfn IBh , सर्वच्छब्दक mfn Nilak

fulfilling w. यथासंकल्पम् mfn PraśnUp, Mn full of w. सर्व

काममय mfn (इ) n -aitrUp good w. इमुआशिस् f P near

granting w. वरप्रद mfn Kathās, वरद mfn (आ) n AV,

ŚvetUp, Tār, etc having all kinds of w. कामसंकल्प mfn

BrahmabUp having evil w. दुराशिस् mfn BhP having few w.

सकल्पेच्छु mfn Cār having little w. अल्पेच्छु mfn Jain,

अल्पेच्छु mfn having many w. अनेककाम mfn ŚBr, मनोरथ mfn

mfn (इ) n Bhām, बहुकाम mfn ŚāṅkhŚr one who has gained his

whose
w. लब्धकाम mfn ISV one ~~whose~~ w. are fulfilled पूर्णप्रलाभ

mfn IW one whose w. have been realized पूर्णरूपेण mfn Kothās,

पूर्णार्थ mfn BhP that part of a Śāstra that relates

to human w. कामादिकारः W thinking only of one's own w.

स्वाशेषात्मनः mfn BhP .

wishful adj इच्छावान्^१, इच्छान्वित .

wishfully साक्षराम् ind .

wishfulness n इच्छा इच्छाम् L .

possessing wish-granting imperishableness कामदुष्ट क्षिति

mfn JaimUp .

wishfulness n इच्छता इच्छत्वम् L .

possessing wish-granting imperishableness कामपुद्गा शक्ति

rfn JainUp .

wishing adj I इच्छु (with acc or inf) Kāṭyār,

Pāncat, R, Kathās , इच्छान्वित , इच्छावत् L , इच्छक ,

पुष्य Nir - आश्रिताभिन् (less correctly आश्रितासिन्

Megh , etc) Śāk , आश्रिताभ्यक् f(आ) (with acc (Nir) or

ifc (Kathās)) , आश्रिताभ्यक् R , आकाङ्क्षिन् ifc L R 10.4289 ,

R, Ragh 10.57 , रक्षाकाङ्क्षिन् Kāv, Hit , काङ्क्षित् , काङ्क्षमाण ,

काङ्क्ष RV 9.113.11 , सक्काम f(आ) (ifc) Śis —

काङ्क्षक काङ्क्षेन् W - संकल्पक AnritUp - उशत् ,

उशित् RV , ओशित् RV - लत W - आशंसु Pān

Kaus, Bhett - अभिजात्येन मनस्यु RV .

II एह f(आ) AV 13.3.33 काति (only in

comp) प्रादुर्भव f(आ,इ) ifc Kathās - शंस .

not wishing impatiently (said of ascetics who, having

renounced all food, expect death, without impatience) अंगव

काङ्क्षमाण Jain not w. well अशंस RV 2.34.9 & 4.4.15

w. both उभयकाम ŚBr 9 w. everything सन काम ŚāñchBr

ŚrS, DhP w. evil दुःशंस RV, AV, etc, अद्यशंस RV, TBr

w. for प्रार्थिन् (ifc) Ragh, Rājāt, Kathās, प्रार्थक

f(इमि) , कामुक f(आ) R, BhP , लमन f(आ) L,

कामात्मन् V, उन्मनस Bhartṛ, Śis , प्रतिकाङ्क्षिन् MBh,

Hariv , उत्क (with inf) , ओशन RV 10.30.9

w. for a son पुत्रेप्सु V, पुत्रार्थिन् f(इमि) MBh w. for

carriages रथयु RV w. for favourable consequences

फलकाङ्क्षिन् Bhag w. for happiness सुरवार्थिन् Mn 8.49

w. for horses अस्वामिष्टि RV 8.61.7 w. for long life

आयुष्काम ŚBr, KātyŚr, Āp, etc (prob) w. for milk पयस्काम

Pāṇ 8.3.46, Sch w. for money धनेषिन् Jātām w. for

the faculty of seeing चक्षुष्काम TS 2 w. for water

सहितार्थिन् MW w. good things सुशंसिन् V, सुशंस

RV w. intelligence to मेधाकाम (gen) ManGr w.

nothing निराकाङ्क्ष Kathās, Pur (also निराकाङ्क्षिन् MBh)

w. one another's happiness परस्परसुखे ^{षिन्} MBh w. the welfare

of अभ्रमु (gen) MBh w. to approach Indra इन्द्रमु

RV 9.2.9, 6.9.54.4 w. to gain one's own object स्वार्थे ^{लिप्}

MW w. to go गन्तु-काम W w. to obtain purification

शौचेप्सु MW w. well to सुखैषिन् (comp) MBh w. which

यत्काम RV ' w. wishes ' (having various desires

or w.) काम कामिन् Tār 1.31.1, IBh 3.11256, Bhag.

wishing (the act of) वाञ्छनम् W, वरणम्

Kātyār, IBh, etc - आशंसनम् Sch, वशनम् Bān 3.3.58,

Vārtt 3, Sch .

the act of wishing joy मङ्गलशंसनम् Is not w. well

अशंति f RV 6.68.6 w. for अभ्येषणम् Say on RV 1.116.

11 & 4.11.4 w. for another आदेशनम् Sāh w. for any

other आदेश f R, Ragh, -um, Śa k, etc w. well हितादेशा

L, xxx भद्रवाच्यम् VS, Er .

the wishing tree for the multitude of all suppliants

सकलार्थिसाथकतपद्रुमः Pañcat .

wisp (for purifying ladles etc) सम्मानजनम् TBr.

IttyŚr , (made of tough grass and stalks) सम्मानजनम्

Samsk^{ar}arak, Kull. ~~अरक~~

a lighted ~~wisp~~ wisp of straw आग्निकुण्डल a w. of

grass (for tying faggots together) सम्मार्गः Śrs .

vit n 1 नमने n Kath, Kāv, etc, भक्ति f भक्ति w —

परिवेदना w प्रतिभा Km .

2 द्रावकः .

witch n योगिनी- Hariv, Kathās, etc, सिद्धयोगिनी

Kathās - पापराक्षसी ĀśvGr ७ पापा

Kcat - कृतिकारः

Devīm ७ कृत्यका Mc1 13.89 .

witchcraft n याकु m RV, AV, Kāth, ŚBr - कापणम्

Pāṇ 5.4.36, Rājat - प्राया RV, etc, याकु m.

destroying witchcraft याकुन mfn AV pract-

ising w. याकुमत याकुभावत mfn RV serviceable ~~xxix~~

against w. यातव्य mf(आ)n KātrS, Kāth .

with सह ind, सध सह, साकम् ind

instr RV, etc, साधम् ind (instr or comp) ईBr, etc,

सम् ind RV, etc - पूर्वकम् ind पुरस्कृतम् ind (comp)

IEh आदाय ind p AV, etc ७ अत्रा ind (chiefly Ved)

RV, etc, अपृथक् ind - प्रगृह्य ind IEh, K v, etc - अन्

ind (as a prefix to verbs and nouns) - उप ind

(with inst) , उप ind - सजूः सजूर् ind RV, VC

SākhŚr, Bhp, सधि-

along with परिगृह्य ind (acc) ind, etc

looked xx at w. tears at the close अक्षोत्तरमोक्षितम्. an

ironical laugh सामवेहारम् ind IV w. an ironical smile

सामवेहारम् ind IV with an obeisance प्रणिपातपुरः ind

~~XXXXXX~~ MarkP w. a present प्रदानपूर्वम् ind Kathās (a

Sūtra) w. its Vārttikas सवार्तिकं ~~xxx~~ mfn Pat w. (lit

' preceded by) honour मानपुरस्सरम् ind Pañcat w. the

seven Dvīpas सप्तद्वीप f(3a) NricUp w. the Subrahmanya

सरुप्रहम्य Apr, Sch w. the Suparno texts सरुपण

Indst .

to be with स्था cl 1 तिष्ठति, तिष्ठते in, etc

to carry along ~~xxxx~~ w. one परिग्रह परिग्रहति,

परिग्रहते with, etc to take along w. one परिग्रह

परिग्रहति, परिग्रहते with, etc to take w. one 'साधम्'

ind with आदा.

withdraw vb संह सहरति, सहरते

10th,

10th, etc, (as a weapon the eye etc) प्रतिसंह प्रतिसहरति,

प्रतिसहरते 10th, 10th, (the senses from the worldly objects)

प्रत्याह प्रत्याहरति Pur, (what has been created)

प्रत्याह प्रत्याहरति Hariv, Pur, उपसंह उपसहरति,

उपसहरति 10th 14, 10th, 10th 267.7, समाह समाहरति,

समाहरते Hariv, ह cl 1 हरते (less correctly

हरति) (Dhātup 10th) 10th, 10th, etc - प्रत्याकृष

प्रत्याकृषति 10th, आकृष आकषति 10th 1.6342, 10th, 10th,

in this, विकृष्ट विकृष्टाति, (विकृष्टते) ^{विकृष्टाति} - समादा

समादत्ते ^{in, iv} - विवृत ^{cause} विवर्तमाने ^{iv, iv}

संकुच्य (संकुच्य) (I) ⁱⁿ - समाक्षिप्य समाक्षिपति,

समाक्षिपते ⁱⁿ - प्राच्छिद्य प्राच्छेनान्ते, प्राच्छेनो ⁱⁿ - विनियम

विनियच्छति ⁱⁿ - (the sense from the outer world)

^{कृणाद्ये}
संनिरुध्य संनि ⁱⁿ .

2 अपे अपैति अपायति, व्यपया व्यप-

याति ^{in, iv, v, etc} ^{प्रत्यापमा} ^{प्रत्याप} ⁱⁿ ^{या} ^{cl 2}

(in sup 24.41) याति ^{in, iv, etc} - अपे ^{iv 10.}

117.4, निः - दूरीभू - निःसृ निःसराति Mn, MBh, etc —

अज् cl 1 अजति MBh, RV, etc - उत्सद् उत्सीदति,

उत्सीदते .

to withdraw from व्यपाह व्यपाहरते (abl) MBh ,

संरह्य संरपति, संरपते (abl) Āpast, (an

obligation) संत्यज संत्यजति MBh, 2.108 ,

अपेष् (abl) RV 5.3.8 , आक्षेप् आक्षेपति (abl)

MBh, etc .

withdrawal n 1 II प्रत्यवहारः विनयः ११६

10.42, विरोधित्वम् Kap, Sch (use of the senses from

external objects) प्रत्याहारः Kap, Sch, Vedāntas - (of

the senses from the world) समाहारः Kap .

withdrawal (of the senses) from समाहृति (101) E.

2 I प्रत्यवः Kap, Sch, प्रत्यवनम् Kap .

41146

a married woman who withdraws from her lover's

— onleamonic गुप्ता .

not withdrawing अनपस्फुर (RV 8.69.10, RV 6.48.11)

mf(आ)n , अनपस्फुरतु RV 4.42.10, AV 1. mf not w. from

अहीन mf (instr) in 8.103 w. Devour from any one

मुख
प्रसादनसङ् mf(इ)n (man) Devour w. from निमग्नमुक् mf

wishing to withdraw प्रतिसंजिहीषु with .

withdrawing (i.e. the sense from external objects)

प्रत्याहरणम् Withdrawals , (of external things) प्रत्याहारः

, प्रतिसंहारः , (the act of) उपसंहारः ,

उपसंहरणम् I - (the sense of sense from the outer

world) उपादानम् I , अपवर्गणम् .

not withdrawn from अनपक्रामः not w. from

not अनपसरणम् व.

withdrawn विनिवृत्त विनि, संनिवृत्त

अन्तरित, प्रतिकृद् - विप्रवासित -

व्यतिरिक्त - सेवृत not, not (not)

संहत) .

close to L. not समावृत (not)

a saint who has w. from the world and lives either as a

ascetic or a religious ascetic

निग्रन्थ Var, with w. from उपरत ३, अपोदि ११

अ, अ, अ, आत्त (७.४.२७) अ, अ, अ, अ,

आदत्त Hariv 11811 w. from sight तिरोहित RV 3.9.5,

SB 1, AitBr 8.27, Mn, etc .

परिचय (1) यह कि - परिचय परीक्षणी,

परिशुद्धते ॥ ३७, १०, प्रतिशुद्ध प्रति ॥ ३७, १०, शुद्धते

शोषयति - मे ०११ मयति ।

मृगमते, मृगाति) वि, etc - जृ जृ जीर्माते।

[illegible]

etc, पे cl 1 पायति Dhātup 22.23 .

विमुक्तं विमुक्त्याति, विमुक्त्यते

परिमे परिमायते . . . प्रमे प्रमायते . . .

(10.2.37, 11.2.37, 12.2.37, 13.2.37, 14.2.37, 15.2.37, 16.2.37, 17.2.37, 18.2.37, 19.2.37, 20.2.37, 21.2.37, 22.2.37, 23.2.37, 24.2.37, 25.2.37, 26.2.37, 27.2.37, 28.2.37, 29.2.37, 30.2.37, 31.2.37, 1.3.37, 2.3.37, 3.3.37, 4.3.37, 5.3.37, 6.3.37, 7.3.37, 8.3.37, 9.3.37, 10.3.37, 11.3.37, 12.3.37, 13.3.37, 14.3.37, 15.3.37, 16.3.37, 17.3.37, 18.3.37, 19.3.37, 20.3.37, 21.3.37, 22.3.37, 23.3.37, 24.3.37, 25.3.37, 26.3.37, 27.3.37, 28.3.37, 29.3.37, 30.3.37, 31.3.37, 1.4.37, 2.4.37, 3.4.37, 4.4.37, 5.4.37, 6.4.37, 7.4.37, 8.4.37, 9.4.37, 10.4.37, 11.4.37, 12.4.37, 13.4.37, 14.4.37, 15.4.37, 16.4.37, 17.4.37, 18.4.37, 19.4.37, 20.4.37, 21.4.37, 22.4.37, 23.4.37, 24.4.37, 25.4.37, 26.4.37, 27.4.37, 28.4.37, 29.4.37, 30.4.37, 31.4.37, 1.5.37, 2.5.37, 3.5.37, 4.5.37, 5.5.37, 6.5.37, 7.5.37, 8.5.37, 9.5.37, 10.5.37, 11.5.37, 12.5.37, 13.5.37, 14.5.37, 15.5.37, 16.5.37, 17.5.37, 18.5.37, 19.5.37, 20.5.37, 21.5.37, 22.5.37, 23.5.37, 24.5.37, 25.5.37, 26.5.37, 27.5.37, 28.5.37, 29.5.37, 30.5.37, 31.5.37, 1.6.37, 2.6.37, 3.6.37, 4.6.37, 5.6.37, 6.6.37, 7.6.37, 8.6.37, 9.6.37, 10.6.37, 11.6.37, 12.6.37, 13.6.37, 14.6.37, 15.6.37, 16.6.37, 17.6.37, 18.6.37, 19.6.37, 20.6.37, 21.6.37, 22.6.37, 23.6.37, 24.6.37, 25.6.37, 26.6.37, 27.6.37, 28.6.37, 29.6.37, 30.6.37, 31.6.37, 1.7.37, 2.7.37, 3.7.37, 4.7.37, 5.7.37, 6.7.37, 7.7.37, 8.7.37, 9.7.37, 10.7.37, 11.7.37, 12.7.37, 13.7.37, 14.7.37, 15.7.37, 16.7.37, 17.7.37, 18.7.37, 19.7.37, 20.7.37, 21.7.37, 22.7.37, 23.7.37, 24.7.37, 25.7.37, 26.7.37, 27.7.37, 28.7.37, 29.7.37, 30.7.37, 31.7.37, 1.8.37, 2.8.37, 3.8.37, 4.8.37, 5.8.37, 6.8.37, 7.8.37, 8.8.37, 9.8.37, 10.8.37, 11.8.37, 12.8.37, 13.8.37, 14.8.37, 15.8.37, 16.8.37, 17.8.37, 18.8.37, 19.8.37, 20.8.37, 21.8.37, 22.8.37, 23.8.37, 24.8.37, 25.8.37, 26.8.37, 27.8.37, 28.8.37, 29.8.37, 30.8.37, 31.8.37, 1.9.37, 2.9.37, 3.9.37, 4.9.37, 5.9.37, 6.9.37, 7.9.37, 8.9.37, 9.9.37, 10.9.37, 11.9.37, 12.9.37, 13.9.37, 14.9.37, 15.9.37, 16.9.37, 17.9.37, 18.9.37, 19.9.37, 20.9.37, 21.9.37, 22.9.37, 23.9.37, 24.9.37, 25.9.37, 26.9.37, 27.9.37, 28.9.37, 29.9.37, 30.9.37, 31.9.37, 1.10.37, 2.10.37, 3.10.37, 4.10.37, 5.10.37, 6.10.37, 7.10.37, 8.10.37, 9.10.37, 10.10.37, 11.10.37, 12.10.37, 13.10.37, 14.10.37, 15.10.37, 16.10.37, 17.10.37, 18.10.37, 19.10.37, 20.10.37, 21.10.37, 22.10.37, 23.10.37, 24.10.37, 25.10.37, 26.10.37, 27.10.37, 28.10.37, 29.10.37, 30.10.37, 31.10.37, 1.11.37, 2.11.37, 3.11.37, 4.11.37, 5.11.37, 6.11.37, 7.11.37, 8.11.37, 9.11.37, 10.11.37, 11.11.37, 12.11.37, 13.11.37, 14.11.37, 15.11.37, 16.11.37, 17.11.37, 18.11.37, 19.11.37, 20.11.37, 21.11.37, 22.11.37, 23.11.37, 24.11.37, 25.11.37, 26.11.37, 27.11.37, 28.11.37, 29.11.37, 30.11.37, 31.11.37, 1.12.37, 2.12.37, 3.12.37, 4.12.37, 5.12.37, 6.12.37, 7.12.37, 8.12.37, 9.12.37, 10.12.37, 11.12.37, 12.12.37, 13.12.37, 14.12.37, 15.12.37, 16.12.37, 17.12.37, 18.12.37, 19.12.37, 20.12.37, 21.12.37, 22.12.37, 23.12.37, 24.12.37, 25.12.37, 26.12.37, 27.12.37, 28.12.37, 29.12.37, 30.12.37, 31.12.37, 1.1.38, 2.1.38, 3.1.38, 4.1.38, 5.1.38, 6.1.38, 7.1.38, 8.1.38, 9.1.38, 10.1.38, 11.1.38, 12.1.38, 13.1.38, 14.1.38, 15.1.38, 16.1.38, 17.1.38, 18.1.38, 19.1.38, 20.1.38, 21.1.38, 22.1.38, 23.1.38, 24.1.38, 25.1.38, 26.1.38, 27.1.38, 28.1.38, 29.1.38, 30.1.38, 31.1.38, 1.2.38, 2.2.38, 3.2.38, 4.2.38, 5.2.38, 6.2.38, 7.2.38, 8.2.38, 9.2.38, 10.2.38, 11.2.38, 12.2.38, 13.2.38, 14.2.38, 15.2.38, 16.2.38, 17.2.38, 18.2.38, 19.2.38, 20.2.38, 21.2.38, 22.2.38, 23.2.38, 24.2.38, 25.2.38, 26.2.38, 27.2.38, 28.2.38, 29.2.38, 30.2.38, 31.2.38, 1.3.38, 2.3.38, 3.3.38, 4.3.38, 5.3.38, 6.3.38, 7.3.38, 8.3.38, 9.3.38, 10.3.38, 11.3.38, 12.3.38, 13.3.38, 14.3.38, 15.3.38, 16.3.38, 17.3.38, 18.3.38, 19.3.38, 20.3.38, 21.3.38, 22.3.38, 23.3.38, 24.3.38, 25.3.38, 26.3.38, 27.3.38, 28.3.38, 29.3.38, 30.3.38, 31.3.38, 1.4.38, 2.4.38, 3.4.38, 4.4.38, 5.4.38, 6.4.38, 7.4.38, 8.4.38, 9.4.38, 10.4.38, 11.4.38, 12.4.38, 13.4.38, 14.4.38, 15.4.38, 16.4.38, 17.4.38, 18.4.38, 19.4.38, 20.4.38, 21.4.38, 22.4.38, 23.4.38, 24.4.38, 25.4.38, 26.4.38, 27.4.38, 28.4.38, 29.4.38, 30.4.38, 31.4.38, 1.5.38, 2.5.38, 3.5.38

गाररा , गाररा (आ. गाररा - क्षीणार

IBh 13.5.19.

निपाति - ५३५२ - ३३३३३३

R 3.16.26, Sarved, Priy 1.10 - शशा - काह L -

रूप २०००

not withered अस्राम र (आ) Gobh.

1000
 1000
 1000

परिशीलित. Reinst completely w.

$$\sin 3\theta = \frac{3\sin\theta - 4\sin^3\theta}{1 - 3\sin^2\theta} = \frac{3 \cdot \frac{1}{2} - 4 \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^3}{1 - 3 \cdot \left(\frac{1}{2}\right)^2} = \frac{3 \cdot \frac{1}{2} - 4 \cdot \frac{1}{8}}{1 - 3 \cdot \frac{1}{4}} = \frac{\frac{3}{2} - \frac{1}{2}}{1 - \frac{3}{4}} = \frac{1}{\frac{1}{4}} = 4$$

[illegible]

arm' (N. of a Muni) ^{शिवलिंग} शिवलिंग m Vāyup having a w.

$\frac{1}{2} \left(\frac{1}{2} + \frac{1}{2} \right) = 1$

[illegible]

(as a branch) $\frac{2\pi}{3} \sin \theta = \frac{2\pi}{3} \cdot \frac{1}{2} = \frac{\pi}{3}$ in the vine . Collage of

$\exists! x \in A : P(x) \wedge Q(x)$ R having $\frac{1}{2} \cdot 10 = 5$, $\exists! x \in A : P(x) \wedge Q(x)$

On the 10th of May 1901, the following was received from the Hon. the Secretary of the Government of India:

the . . . . . and skin and

[illegible]

निम्नलिखित coll हिमालय मर्यादा ८०३६

$$R^-, f(111111), \dots, f(110111), \dots, f(110111), \dots, f(110111)$$

VarBrS , श्रीगता (1) श्रीगताम् (Hricch) w. in

body प्रमत्तानक्षर Var a v. leaf इष्कपत्रम् MW, डीपीपत्रम्

इलीपेथीम NW 'w. leaved' (a kind of Lodhra tree)

जीवविज्ञानः . . . जीवविज्ञानः, जीवविज्ञानः

आदिमान f (31) L v. within अन्तःशीर्ष

३३५

(1) $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$, $\frac{1}{2} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{8}$, $\frac{1}{4} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{16}$, $\frac{1}{8} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{32}$, $\frac{1}{16} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{64}$, $\frac{1}{32} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{128}$, $\frac{1}{64} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{256}$, $\frac{1}{128} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{512}$, $\frac{1}{512} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{1024}$, $\frac{1}{1024} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{2048}$, $\frac{1}{2048} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{4096}$, $\frac{1}{4096} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{8192}$, $\frac{1}{8192} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{16384}$, $\frac{1}{16384} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{32768}$, $\frac{1}{32768} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{65536}$, $\frac{1}{65536} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{131072}$, $\frac{1}{131072} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{262144}$, $\frac{1}{262144} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{524288}$, $\frac{1}{524288} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{1048576}$, $\frac{1}{1048576} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{2097152}$, $\frac{1}{2097152} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{4194304}$, $\frac{1}{4194304} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{8388608}$, $\frac{1}{8388608} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{16777216}$, $\frac{1}{16777216} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{33554432}$, $\frac{1}{33554432} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{67108864}$, $\frac{1}{67108864} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{134217728}$, $\frac{1}{134217728} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{268435456}$, $\frac{1}{268435456} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{536870912}$, $\frac{1}{536870912} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{1073741824}$, $\frac{1}{1073741824} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{2147483648}$, $\frac{1}{2147483648} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{4294967296}$, $\frac{1}{4294967296} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{8589934592}$, $\frac{1}{8589934592} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{17179869184}$, $\frac{1}{17179869184} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{34359738368}$, $\frac{1}{34359738368} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{68719476736}$, $\frac{1}{68719476736} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{137438953472}$, $\frac{1}{137438953472} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{274877906944}$, $\frac{1}{274877906944} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{549755813888}$, $\frac{1}{549755813888} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{1099511627776}$, $\frac{1}{1099511627776} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{2199023255552}$, $\frac{1}{2199023255552} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{4398046511104}$, $\frac{1}{4398046511104} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{8796093022208}$, $\frac{1}{8796093022208} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{17592186044416}$, $\frac{1}{17592186044416} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{35184372088832}$, $\frac{1}{35184372088832} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{70368744177664}$, $\frac{1}{70368744177664} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{140737488355328}$, $\frac{1}{140737488355328} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{281474976710656}$, $\frac{1}{281474976710656} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{562949953421312}$, $\frac{1}{562949953421312} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{1125899906842624}$, $\frac{1}{1125899906842624} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{2251799813685248}$, $\frac{1}{2251799813685248} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{4503599627370496}$, $\frac{1}{4503599627370496} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{9007199254740992}$, $\frac{1}{9007199254740992} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{18014398509481984}$, $\frac{1}{18014398509481984} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{36028797018963968}$, $\frac{1}{36028797018963968} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{72057594037927936}$, $\frac{1}{72057594037927936} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{144115188075855872}$, $\frac{1}{144115188075855872} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{288230376151711744}$, $\frac{1}{288230376151711744} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{576460752303423488}$, $\frac{1}{576460752303423488} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{1152921504606846976}$, $\frac{1}{1152921504606846976} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{2305843009213693952}$, $\frac{1}{2305843009213693952} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{4611686018427387904}$, $\frac{1}{4611686018427387904} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{9223372036854775808}$, $\frac{1}{9223372036854775808} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{18446744073709551616}$, $\frac{1}{18446744073709551616} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{36893488147419103232}$, $\frac{1}{36893488147419103232} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{73786976294838206464}$, $\frac{1}{73786976294838206464} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{147573952589676412928}$, $\frac{1}{147573952589676412928} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{295147905179352825856}$, $\frac{1}{295147905179352825856} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{590295810358705651712}$, $\frac{1}{590295810358705651712} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{1180591620717411303424}$, $\frac{1}{1180591620717411303424} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{2361183241434822606848}$, $\frac{1}{2361183241434822606848} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{4722366482869645213696}$, $\frac{1}{4722366482869645213696} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{9444732965739290427392}$, $\frac{1}{9444732965739290427392} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{18889465931478580854784}$, $\frac{1}{18889465931478580854784} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{37778931862957161709568}$, $\frac{1}{37778931862957161709568} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{75557863725914323419136}$, $\frac{1}{75557863725914323419136} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{151115727451828646838272}$, $\frac{1}{151115727451828646838272} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{302231454903657293676544}$, $\frac{1}{302231454903657293676544} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{604462909807314587353088}$, $\frac{1}{604462909807314587353088} \times \frac{1}{4} = \frac{1}{1208925819614629174706176}$, $\frac{1}{1208925819614629174706176} \$

परिजीयते • उपरुक्त उपशान्तना

Ap, EBh, Kathās .

withering add विशोषिन् Rach, शुष् (—)

4.3.166, Vartt 1, उपशोष R (B), उच्छोषुक

— मलापिन् — क्लान्त — जरायु

— निर्मेतुक आ निर्मेतुक,

निर्मृतुक .

अपरिमलान मलायिन Dhattr,

Susr, मलायनु L .

causing to wither मलापिन् Naish .

withering n म्लानि — अवशतनम्

— विपाकः — परिणामः

संक्षेपचपत्तक

संक्षेपचपत्तक —

सम्परीक्षोपणम् .

विमलापनम्

the part about the withers of an elephant स्कन्धदेशः

the w. of an elephant आसनम् । .

withheld adj प्रत्यहृत , उपसंहृत - निरुद्ध

निरुद्ध , संरुद्ध , रुद्ध , निवृत्त

- व्यतिरिक्त - सार्गत - द्रुत .

प्रत्याहार्य प्रत्याहरणीय * प्रत्याहर्तव्य

प्रत्याहार्य .

रुन्ध् रुणद्धि,

रुन्धे (रुन्धति, रुन्धते) रोधति

रुन्धे न, रुन्ध, संरुध् संरुणद्धि, संरुन्धे — उपसंह

उपसंहरति, उपसंहरते ह हरेते

हरति हरेते

— रुञ् संकुच (संकुच) —

(—) विहन् विहन्ति — वृ वार्यति,

वार्यते निवृ निवारयति,

निवारयते निवृत् निवर्तयति, निवर्तयते

विलुप् caus विलोपयति, विलोपयते

Th, Kām . .

संह संहसति, संहसते

विधृ विधारयति (विधारयते)

Ar, Hariv, R . .

विरुध् विरुध्यते

निवृत् निवर्तते

41161

संस्कृत-विश्वकोश (10-वर्षीय) भाग 7 सावग्रह

पृष्ठ .

withholding from यन्त (loc) आप्त .

विश्वकोश (10-वर्षीय) उपसंहारः 2 - अदानम्

अ, etc .

withholding from the विमि .

the women's apartments) वर्षधरः Kāv, Pañcat, etc .

विशेष अन्तर in, अन्तरतः in 'between',

अन्तरतः (४०० प्रमाणे प्रति) दिन , अन्तरेण (१००)

(10) अन्तरम्, अन्तरः 101 , अन्तरा 10 - मध्ये

10 - अर्वाक् 11 (11) (12 स्वरादि) :

(v.l.) — नि in (comp. of 1.1.7.)

of the 10 verbs on the page) — प्रात्यक् in 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843,

- अन्ततः ind .

अन्तर्निविष्ट अन्तर्मेव —

Pranava Mantra श्रवणगोचर Mantra, श्रवणगोचरः

गभेषक in 7.7.1 (10.33.1) अन्तर्निविष्ट

सान्दर्भिक आ

मध्यस्थानि अन्तर्हस्ती

अन्तर्हस्तम् षष्-मासमायुष्या

अन्तःस्तोमभागम्

अन्तःपादम्

अन्तःप्रतिहारम्

1507

within (a place etc) आन्तर

without 11*

विना

ind (preceded or followed

by sec inv r = sec 21 ; W = .117.117 (not inendis-

crisis), etc, विनाकृत्य

int (int) , ubh - त्रुते

in ... etc ... — अन्तरेण

iii—अन्तर

ind (with acc and loc) - व्यतिरिक्तम् ind - अन्यत्र

in Forest, John — वज्रम   in Forest, John protection for

with ce, śāiro, in, etc — वि in in, etc — निः in

— 379 ind (independent) verb in Vol.

with abl) — परित्यक्तम् in (case) and — व्यतिरेकेण

, व्यतिरेकात् ind (o व्यतिरेक ibc) - परः ind , परः

ind + पृथक् ind (with abl) Prab .

1 II आरे ind RV, IV - तिरः ind स्वरादि ;

RV — नाना ind (y स्वरादि) (with instr all or acc) .

Sp 3.3.33 = विना — स्वनितुर् ind (with precedin

ind acc) RV — हिरुक् ind Samk .

अहनीयाजिन्

प्रणयापहतिम् ind v. a

corruption (see Devanagari 1901) अयुज in w. 1901

corruption (see Devanagari 1901) प्राशान्तभूमिपाल in w. 1901

corruption (see Devanagari 1901) 'शाश्वतग्रहिका' in w. 1901

corruption विश्वस्तम् in w. 1901 अनर्जुन

corruption स्वप्रयोगात् in w. 1901

तद्यु (see Devanagari 1901) अकस्मात्

corruption बलात् in w. 1901 मोघ

(ibc) and मोघम् in w. 1901 निचक्रया in w. 1901

corruption माविलम्बम् in w. 1901 माविलम्बितम्

(१००) १०० विनाभ्योन्यम् १००

अयत्नतः १०० अयत्नतः विश्व
रत्नम्

१०० निवृत्तकारण १००

निवृत्तकारण १०० निश्चयपुरुष आ

१०० निबिड, निविड आ

१०० अपलदमण १००

१०० अङ्ग आ निर्मर

आ प्रसह्य ind lithas v. much

अत्मात् १०० १०० १००

83, (in comp with a past pass p) 2.1.39 & 6.3.2 w. prine

सुखापायन अनुप्रेषतः

मेघहीन nfn Subh w. remainder निःशेष

आ/ यथोद्धत निषिड,

निषिड ni(आ) n, etc, w. the remainder

तिरश्चित्तिनि RV 7.52.3 w. the knowledge of परोक्षम् ind

(instr gen comp) dr, etc, xx परोक्षात् ind (instr)

Dr the moon and the sun वीन्दुर्व nfn instr w. the

ऋतेस्पय nfn instr w. the remainder

विभक्त —

वीत — लष्ट

परतस्त्वम्

राहित्यम् बाह्यात्

बाह्यान्तर —

विनाकृत

अविरोहित

बाह्य

हीनता, हीनत्वम्

सह सहते (RV 10.37.3)

सहति साहति विषह्

विषहते सम्प्रसह सम्प्रसहति - पृ

पारयति पारयते

संधृ संधारयति, संधारयते - प्रतिष्ठा

प्रतिष्ठति, प्रतिष्ठते - निवस् निवसीति

निवसते) RV 10.37.3 .

प्रसह प्रसहते

प्रसहति) प्रोश् . — प्रोथति, प्रोथते

(प्रोथति) प्रोथते .

one who withstands all (opponents) - सगुह्यत . .

withstanding adj सह आ, प्रसह

(100) Kōm — प्रत्यनीक MBh, BhP, Sarv d .

प्रतिस्मादनम् .

withstood adj प्रतिषेध W.

सुराघर

उपद्रष्ट

व्यक्तदृष्टि — जात

साक्षि — लेख

— मध्यस्थ (आ) — प्राक्षिक — देख

8.52 (देश) .

साक्षिभूत

मिर्यासाक्षिप्रदाह

गूटसाक्षिन् कूटकारः

W, कूटकारकः Un 0.1 2 (15h 13.4276), कूटसाक्षिन् in Gaut

दुःसाक्षिन्

उपद्रष्टका साक्षिन्

साक्षिमत्

लोकसाक्षिन् लोकसाक्षिन्

असाक्षिन्

साक्षिवत् साक्षित्वम्

साक्षिता

अग्नि साक्षिक

मर्याद यहच्छाभिज्ञः

अग्नि साक्षिक

अग्नि साक्षिक

अग्नि साक्षिक
सत्यसाक्षिन्

यहच्छाभिज्ञः

अहि नवादिन्

साक्षिन्

साक्षिक (the #आ), साक्षिकम् in the

समस्तसाक्षि in KaivUp 'the w. of all acts' (the sun)

कर्मसाक्षिन् = सर्वसाक्षिन् =

लोकाक्षिन्, लोकसाक्षिन्, लोकसाक्षिन्, लोकसाक्षिन्

R = लोकसाक्षिन्.

साक्षिन् नो

दृश्यते, दृश्यते

संस्कृत साक्षिमत १५५- पर्युपायेत

संस्कृत साक्षिमत १५५- पर्युपायेत

साक्षिमत .

वेत्त वेत्त वेत्त, etc.

XXXXX

विजनम् विजनम्, etc.

देवसाक्ष्ये देवसाक्ष्ये लोकसाक्ष्ये म

उपद्रष्टुमति उपद्रष्टुमति, etc.

सभाक्षिक उपद्रष्टुमत् म

विजने विजने

and in the presence of H. लोकसाक्षिकम्

to the number of H. कुलसंनिधि = No. 104 A 101 112 113 -

क्षयम्
मानुष्यसाक्षिकम्

to the number of H. विजनी कृ

, विजनम् कृ .

witnessing अपि घात अपि अपि (अपि) .

witnessing a transaction with one's own eyes व्यक्तदृष्ट्या
अपि

1 .

witnessing a transaction मोक्षमिदृशेनम् अपि अपि .

सहस्रबुद्धि सहस्रबुद्धि

मतिपूर्वम्, मतिपूर्वे, मतिपूर्वकम्, Int. In, Out,

मल्या ind .

विदग्धात्मक — रसवत् — विदुषः

वाक्केलि — वाक्केली

परिहासिन् सुभाषितम्

MBh, Kāv, etc .

सपत्नीक मन 'ak, etc.

सपत्नी मन R another's w. परदाराः म pl Mn,

मन, etc. the children of different w. of the same husband

सापत्नी: म pl children's on father's

different wives or wives of different classes पुत्रिक क्षेत्राः

म pl Yān, etc having many w. बहुपत्नीक मन 'ak, बहुपत्नी

मन 3sg having more w. than one अनेकभार्य

मन having two w. द्विपत्नीक: द्विपत्नी, द्विभार्य.

without w. अश्त्रेण in AV 3.3.13 the w. of a king

अवरोधाः (or in comp अवरोधि.) n pl Oak, larch, etc

अवरोधनानि the w. of the gods देवानाम् पत्न्यः AV, VS, Dr.

voc कण्ठम् ind larch, R, birch .

coming up दोनसाधकः with 18.1152 cries o w.

घोषः RV, AV, etc .

a wonderful sight लैकृतविवर्तः 18.1152 w. a w. लैकृत्यम्

A .

~~xxxx~~ wofully करुणम्

ind. 12h, Pāncat, Var, etc .

wolf n I लृकः RV, etc - अरण्यत्नन् n I, शकः

Malac - छगनाशनः L, छगशत्रु n I, etc,

छगलान्तः L, छगलान्त्रिन् n I - अविभुज् n I - वत्सादनः

I, गोवत्सारि, गोवत्सादिन् n I - जनाशनः L - जलाश्रयः

Gal - पिशिताशनः 12h - श्रीवत्साङ्गः L - गोलाशनः 21 -

इहामृगः 17th, 1, इहानृकः I.

II कौकः R 2.52.45, 2.26.2 — तरक्षः 17th —

वागरः (I) .

acting like a wolf वृककमेन mfn Venis dangal etc

wolves वृकभयम् Pan 1.2.43, 2ch fear of w. वृकभयम्

Pan 1.2.43, 2ch ' house wolf ' (a dog or jackal etc)

शालानृकः I a kind of w. (a kind of w. or hyena or

jackal or similar animal) शालानृकः IV, etc ' w. bellied

(w. of China) नृकोदरः 17th, 17th ' w. biter ' (a dog)

वृकदेशः L 'w. deceiver' (a j okal) वृकधूर्तः

वृकधूर्तकः L 'w. enemy' (a dog) वृकाराति, वृकारि

m L w. eyed कोकाक्षः 'w. horse' (H. of a

son) वृकाश्वः Sanskrit 'w. mouthed' (H. of a son of

Krishna) वृकाश्वः Hariv 'w. skin' (H. of a man ;

वृकाजिनः Pān 3.2.135 s w. in sheep's clothing गोमुख

व्याघ्रः W w.'s hair वृकलोमान् n (Dr ' w. to the

dayu' (H. of a man) दस्यवेवृकः RV 3.51, 55f the youn

of s w. सात्वतकेयः 1211 RS, PancayBr, 1211 Up .

to act like a wolf वृकाय Nom वृकायते C P

to resemble a w. वृकाय Nom वृकायते Car .

wolfish adj वृककर्मन् Venis, वृकायु RV .

selfishness n वैयर्थ्य, वैयर्थ्य f IV 2.34.9 .

woman n I स्त्री RV, etc — नारी RV, etc, नारी

ife (nān) R, = नारी , नरी L, = नरी-योषिञ्ज-

नः Ratnāy, योषिता Munda, Sch — अबला Śak,

etc — महिला Hit, Sāh, मेला Malac, Malōd,

महीला L — सीमन्तिनी IEh, Kāv, etc — मानुषी IEh, Kāv,

etc, मनुषी L, # मनुजा, मनुजी IEh, Kāv, etc,

मनुजात्मजा IEh, मानवी RV, etc — जनि १, जनी

RV, Vā — (fit for the application of ointments pigments,

sandal etc) अञ्जनी L — मण्डयन्ती L — चारुवर्धना

L - ज्योषा L - ज्योषा-प्रतीपदर्शनी, प्रतीपदर्शनी L

- पुरुषी RV, etc - प्रकृति f L - पुरंधि f RV 1.116.

7.12, 117, 19, etc - वधूजनः Ratnav-प्रतीपदर्शनी L—

शक्तिरी L - वाशिता MBh - मुद् f L - स्तनवती MBh v

- धेनुका - त्रिगती L - पौरुषी Śāhār —

सुनन्दा L - सुदर्शना W - शतपत्नी - माला L .

II शक्तिका W - पत्रतण्डुल L - मालु f L —

वासुरा L — (esp a wanton w.) त्रा .

a bad woman कुनारी V. mBr, अतीवरी VS a

barren w. वन्ध्या Mn, Yājñ, etc a b. e w. क्षुद्रा (Pāṇ

4.3.119) Pāṇ 4.1.131 a beautiful w. सुन्दरी Kāv, V. mBrS,

etc, शोभना (often in voc) Mh, Kāv, etc, ललिताङ्गी

Vear, सुदना Ritus a beautiful young w. वरसुवती,

वरसुवती f L belonging to a w. पौरंध्र mfn Viddh

betrayed w. लब्धा a bewitching w. मत्तगामिनी, मत्तगम
ना

L, (esp used in address) मत्तकाशिनी Mh, Kāv, etc,

मत्तकाशिनी, मत्तकाशिणी concerning w. आचिस्त्र ind Pāṇ 2.1.

6, Sch a crip led w. क्षुद्रा

(Pāṇ 4.3.119) Pāṇ 4.1.

131, Pat a delicate w. लघ्वी

W descended from one and

the same w. एकरूप्य mfn Comm on Pāṇ 6.3.62 a despical

w. क्षुद्रा

(Pāṇ 4.3.119) Pāṇ 4. .131 a good chaste w.

सुस्त्री

Kāv, Kathās a handsome w. रोचना L, श्रमणा

L a hard working w. श्रमणा, श्रमणी L having a w. for

owner (as a house) नारीनाय mfn Kricch 4.3 having a w.

for possessor (as a house) नारीनाय mfn Kricch 4.3 hav-

ing w. for armour ' (N. of Mūlake (king of the solar line

son of Asvaka)) नारीकवचः Pur an intoxicated or

passionate w. संसिद्धे f a jewel of w. नारीरत्नम् MBh,

योषिद्रत्नम् MBh a kerala w. केरली Kād a kind of w.

पटवासिनी L a little w. ललनिका Kāvyaḍ a lovely

w. ललितवनिता MW a low caste w. who carries a fly flap

or anything to keep off flies किराती Ragh 16.57 lying

on a w. प्रातिस्त्री MBh ChUp a rained w. क्षुद्रा (Pān

4.3.19) Pān 4.1.131, Pat a miserable w. ललनिका Kāv-

yāḍ an old w. अजरा G1 any w. वनिता MBh, Kāv, etc ,

प्रमदा Mn, MBh, etc, ललना MBh, Kāv, etc, ललितता W,

सुन्दरी (also applied to female animals), अङ्गना Kāv

VarBrS, etc, अङ्गना वधू
वधू, वधू f RV, etc, वशा सम्म L,

रामा KathUp, MBh, etc, रामा Pāncar, Sāh, भगिनी

L, मातृश्रामः L, लता Maish, Tāntas, वसार्जिनी MBh,

R etc, वार्जिनी L any w. working for others भुजिष्ठा

Yājñ, MBh, Kāv, etc a parturient w. सुषणा AV a pregnant w.

आपदसत्ता Ragh 10.60, सत्ता a respectable w. सुकुलस्त्री

RV a Sabara w. वारिणी R, Kathās, etc, शर्वारिका

Malaw she that w. सक mf(आ)n RV,AV a slender w.

लघ्वी w, लता Wish, Tantris state of a w.

स्त्रीभिवः Subh a term of courtesy for a respectable w. whose

husband is alive सुवासिनी MW a venal w. पणसुन्दरी

(HP-riś), पणस्त्री (Kricch), पणांगना L, पण्ययो-
धित्

f Mn, पण्यस्त्री Var, Kāv, Rājat, पण्यविलसि^{नी} Kathās, पण्यार्जु-
ना

Dhātṛ, Kathās whatever w. आ आ a w. bearing no

male children विपयस्त पुत्रा MW a w. bearing many

children कमिता L a w. belonging to the first of the

4 classes into which the sex is divided पद्मिनी RFL 389

a w. born under the Nakshatra Revatī रेवती Pāṇ 4.3.34

Vārtt 1, Pat w. by w. ययास्त्रि ind ĀpGr, Scā a w. comp-

ared to a river सरिद्ध f IW a w. desirous of a hus-

band or lover पुंस्कामा Pāṇ 8.3.6, Kās a w. going to meet

her lover at night निशान्वरी Ragh 11.20 ' w. hating '

(a misogynist) स्त्रीद्विष, स्त्रीद्वेषिन् m VarBrS a w.

in gene al कामिनी L a w. in labour प्रसवन्ती Mn 4.

44 a w. living in a city पौरयोषित f IW, पौरस्त्री w

पौराणिका

Hoch a w. longing after her absent husband

उत्कण्ठिता

a w. married according to the Brāhma rite

ब्राह्मोटा

Vishn, Sch , ब्राह्मी

Gaut, Vishn a w.

married who after maturity resides in her father's house

चरटी

चिरष्टी

L Sch

, चरष्टी, चिरष्टी,

a w. of a particular

character (one of the classes of women) अधिकारी La w. of a particular class

हस्तिनी

Sinhās a w. of the

Bālīkās बाहीकी, बाहीकी, बाहीकी

Bālī, Bālār a

y. of the first three castes

अग्निस्त्री

Ap, Gaut a

w. of the second caste क्षत्रिया (Pāṇ 4.1.42, Vārtā 7)

Mn, Yājñ, etc , क्षत्री L a w. of the Vaiśya caste वैश्या

Mn, Yājñ, etc a w. on the second day of the month ब्रह्मघाति

Vet, Mhr a w.'s female friend सवयस f Sis a w.

single who after maturity resides in her father's house

चरणी L Sch, चरणी, चिरणी, चिरणी' w. 's mark' (

the female organ) स्त्रीचिह्नम् L (a w.) superior to a

king अतिराजो Pāṇ 4.1.11, Sch a w. that bears only

one child काकवध्या Comm on Gobh 3.5.7 (a w.) that has

brought forth a child विजावली AV ' v. thief '

(libertine) स्त्रीचौरः L a w. wearing a single braid of

hair एकवेणि f, एकवेणी w. who brings forth heroes

वीरप्रसविनी (Bear), वीरप्रसू Bā ar w. who consorts with

two men विप्रव्राजिनी ĀsvGr, द्विप्रव्राजिनी Sch a w. who

distributed water to travellers प्रपापात्रिका, प्रापापात्रिणी

Vcar a w. who goes to meet her lover अभिसारिका Num 6.

43, Ragh 16.12, etc, अभिसारिणी L a w. who has borne a

son करवीरी L a w. who has borne children विजाना

L a w. who has borne children in vain वृथाप्रजा 15rkP

a w. who has not borne children श्यामा a w. who has

recently brought forth a child सूतिका AV, etc a w. who

murders her husband भर्तृघ्नी Yājñ a w. whose husband xx

and children are living त्रयी L a w. whose lover is

faithless लब्धा W w. with a beard इमश्रुमुखी L, ~~xxx~~

नरमानिका, नरमानिनी f L, नरपालिनी G 1, पालि f

(in most meanings and if f also ई) L, पोरा

Hear a w. with a red coloured skin लोहिनी L a w. with-

out a child शिशुवर्जिता L ' a w. with well rounded limbs

(any w. or female) अङ्गना womb of a low w. कुयोनि

f MarkP worthy of a w. स्त्रौण m(ई) n L a young w.

बालवनिता Hit, वधु f Sis, ~~वधुका~~, वध्वरी L,

वधुटिका Prasannar, वधूरी Balar, वरता L a young

w. living in her father's house वधूरी L.

to act like a woman तनिताय Nom तनितायते

Śringār to become a w. नारीय Nom नारीयते Kpr to

be like a w. तनिताय Nom तनितायते Śringār to des-

ire a w. स्त्रीय Nom स्त्रीयति Śantis ~~having~~

having made into a woman योषिता ind Bhr .

womenfolk n योषिज्जनः Ratnav .

womenhood n स्त्रीत्वम् MSh, R, स्त्रीताम्, स्त्रीभवः

Subh- योषिण्यम् Bhp .

womnish adj स्त्रीमय f(ई) Sank .

womenkind स्त्रीणम् AV, etc, स्त्रीजनः K v,

Rajst—ग्रामदाजनः R, Var, —प्रकृति L .

the faults of womenkind मातृग्रामदोषः m pl Lalit .

word n गर्भशायः. 12h 14, Susr, गर्भवेत्तमन् n Ragh

3.12 (c), गर्भवस्यति f Hariv 3312, गर्भवासः. 12h 12.78, Y. 12h,

12h, Dh. rtr, गर्भागारम् L, गर्भस्थानम्^{Gal}, गर्भशय्या Sāh

3.97-^a, Dhpr, गर्भिः RV, AV, etc — कुक्षि m (f, L) R,
b

Ragh 10.60, etc — उदरम् 12h, VP, Car — जठरम् (जठरः)

RV, AV, etc — योनि m f (in RV only m f sometimes also)

योनी) RV, etc — उद्भवकोशकः m KP — जन्मस्थानम् —

उत्तम्, उत्तम् (rarely m) VS 4.76 — धारा Dhpr — जन्मस्थानम्

Br— अपरा L— गवीनी HnGr— तः L— प्रोथः

L— भावः L— (prob . (as conceiving) सातु m RV.

according to the word यथायेनि in BhP a b. c. w.

कुयोनि f HnGr bearing in the w. कुक्षिसंधारणम् being

in the w. जाठर mf(ई)n ICh 12.9661, MārkP 2.7, औदर्य

mfn BhP , उदरस्थ mfn ICh , उदरस्थित mfn Paris , जठर-

स्थ, जठरस्थायिन्, जठरस्थित mfn W being in the

w. of a mother मातृगर्भस्थ mfn L being on the w. जाठर

m(ई)n ICh 12.9661, MārkP 2.37 borne (in the w.) परिधृत

mfn 1Th ' born from a different w. ' (a brother by a

different mother) भिन्नोदरः 1W born from another w.

अन्योदय mfn RV 7.4.3 born from a w. गार्ग्य mfn DhP

3.7.27 born from the same w. सकुक्षि mfn Vop , समानयो

नि mfn ŚDr , सोदर m(ई) n Mn, 1Th, etc

' born from the w. ' क्षेत्रजः (scil पुत्र) Baudh, Gaut

n 9.159ff, Yājñ 1.65 & 69, 2.123 born of the same w.

सहोदर m(आ and ई) n Mn, 1Th, etc ' born from the w. '

शूद्रयोनिज

(son) कुक्षिजः R 15.15 born from the w. of Śūdra

mfn 1FV connected by the same w. स्यनाभि mfn connected

with the w. स्योनि mfn AV, TS , योनिमत mfn TBr, Kāth

contained in the w. गर्भधृत mfn MPH 4.13.12 , गर्भधारित

mfn W ' contented already in the w. ' (incl nt) गर्भहस्त

mfn ganes पात्रेयमितादि & युक्तारोह्यादि down to the child in

the w. आगर्भम् ind Vīnc dwelling in the w. योनिषद्

mfn Hir fall of the w. योनिमंशः Susr the fertile w.

क्षेत्रम् En, Yājñ 2.127, MPH, R, Śak, BHP forming a w. योन्य

mfn KV having a gold w. हिरण्ययोनि mfn Āp'r having a large

w. ' (N. of Siva) महागर्भः mfn MBh having a violated w.

क्षतयोनिः f having a w. सयोनिः mfn L having the

same w. सयोनिः mfn RV, AV injuring the w. योनिः mfn

MatraPr a large w. महागर्भः a mother's w. मातृगर्भः L

not born from a w. योन्यजातः mfn Bcar 1.30 , अयोनिज

न(आ)n MBh, etc, अयोनिःसम्भव mfn L one's own w. स्वगर्भः

RV ' one who is from the same w. ' (uterine brother)

सयोनिः m L own w. स्वयोनिः f m, MBh, Riv, etc

' passage through the w. ' (xxx re-birth) योनिःसंकटम्

12th produced from the w. योनिज mfn 12th, 1, etc the prop-

erty of a w. योनिगुणः m the region of the w. योनिदेशः

m relating to the w. गार्मिक mfn Pravar 1.7, जाठर

m(इ)n 12th 17.9661, Kāṇḍ 2.37, यौन m(इ)n W,

वैजिक mfn the same w. एकयोनि f situated in the

m गर्मस्थ mfn 12th, Suśr, Pañcat, Kathās 'sprung from'

bad w. ' (the off-spring of a Brahman women (by a Rishi))

कुदरः Brahman P.

begotten during menstruation) / sprung from a good w. सुक्ते

म(आ)n Susr sprung from a w. योनिमत n AV 1.1.1

' sprung from the w. of a cloud ' said of lightning

जरायुज n AV 1.1.1 the state of not being born from the

अयोनिजत्वम् n the state of the w. in gestation कुष्मा

एः, भूणान्तर n (~~XXXXXXXXXX~~ a woman) whose w. is

not empty अग्न्योपस्था n AV 1.1.1 (li) w. is

punishment of sin पापयोनि the w. of an animal तिर्यग्योनि

n AV 4.20, AV 4.3, R 7, etc the w. of animals वियोनि

f 1h, 1h, etc, वियोनी the w. of : आद्रयोनि आद्रयोनि

f 1h the w. of Asura असुरयोनि m of 1st w. of Asura

जाठर: 11.14.53 the w. of 1st धर्मयोनि m Vishn w.

of one's own caste स्वयोनि 1st 1st, 1st .

women (collectively) n वधूजनः .

all women सर्वयोषितः f pl all along with the w.

सयोषण fn attended by w. सयोषण fn all

beautiful w. जनश्री fn 4.10 belonging to the w.'s

apartments आन्तःपुरिक fn belonging to the w.'s apart-

ments (as a church etc) अन्तःपुरसहाय fn belonging to w. स्त्रैण

न(इ) n fn consisting entirely of w. नरिमय न(इ) fn

Further, fn consisting totally of w. नरिमय न(इ) fn

Dr. H. J. ... स्त्रीप्रिय ... (An ...)

नारीष्ठा ... तन्नाप्रिय ...

नारीष्ठा ... नारीष्ठा ...

... जनिविद् ... living in ...

अन्तःपुरवास ... स्त्रीकृत ... (आ)

IV ... स्त्रैणम् ...

... अन्तःपुरवृद्धा ...

employed in the w.'s ... वर्षवरः ... Kād one of the

संस्कृत-विश्वकोशः (संस्कृत-विश्वकोशः)

संस्कृत-विश्वकोशः (संस्कृत-विश्वकोशः) हरिणी

संस्कृत-विश्वकोशः (संस्कृत-विश्वकोशः) ककुकिन् = Śak, Vikr, Pañcat, etc the

संस्कृत-विश्वकोशः (संस्कृत-विश्वकोशः) कौटुन्यम्

संस्कृत-विश्वकोशः (संस्कृत-विश्वकोशः) स्त्रैण

संस्कृत-विश्वकोशः (संस्कृत-विश्वकोशः) कामग स्त्रैण

संस्कृत-विश्वकोशः (संस्कृत-विश्वकोशः) जनिविद्

संस्कृत-विश्वकोशः (संस्कृत-विश्वकोशः) अस्त्रीक शुद्धान्तकान्ताः

संस्कृत-विश्वकोशः (संस्कृत-विश्वकोशः) अन्तःपुरजनः

शुद्धान्तः

स्त्र्यगारम् , सुन्दरीमन्दिरम्

स्त्रीपुरम् , कन्यागारम्, कन्यागृहम् , कन्यका
गारम्

कन्यापुरम्

कन्याटः

भोगगृहम्

भोगसङ्घम् ^{n I}, भोगस्थानम् ^w, भोगवासः ^{L w.'s word}

स्त्रीलोकः

to behave as in the woman's app. अन्तःपुरीय

अन्तःपुरीयति

विजित

RV 8.76.4, AV, etc, विजित SDr.

निर्जित

विनिर्जित

संसिद्ध

Vikṣāṇa

प्रद्वीकृत

प्रतिपन्न

स्पृत

PāṇcavBr .

संजित

विजित रूपअनभिजितविजितासनआक्रान्तनाय
काक्रीत(क्रीत) (क्रीत) (क्रीत)

अवजित

गुणवद्ध

Kathās 18 .

to be von संग्राह्य Mit, # राध्य kv.

difficult to be won दुशराध, दुशराध्य इव, दुग्रह

Kāth 31.15, MBh, Kāv, etc, दुर्ग्राह्य MBh, Hariv, etc difficult

to be w. over दुर्लभ easy to be w. सुखप्राप्य rather

improper to be w. at play अजय्य 'a. Testing on 'a. self o

Dr. order : 001161 (स्वतंत्र) 10. 10. 1951

धनहार्य सुपहार्य

पुस्तक हाथ , वेस , स्वीकार्ये

पुस्तक very difficult to be w. सुदुर्जय

प्रसह ind Melav 1.2

उपसंग्रह ...

विस्मि विस्मयते - अपुष्य

Nom अपुष्यति .

wonder n आश्चर्यम्

h, Bh g,

, आश्चर्यता, आश्चर्यविम् - अद्भुतम्, अद्भुत

— स्मयः

(ifc f) 1Bh, Bharty ,

विरमयः विरमाति विरमयनम्

— विचित्रम् , विचित्रकम्

विचित्रः — कोतकम्

विह्वलम् — वाशम् — इहम् — मोहः

— नान्तम् — वपुष्या

a wonder आश्चर्यम्

परिभाषणम् अद्भुततमम्

विस्मयाकुलं, विस्मयान्वितं, विस्मयाखिलं mfn

आश्चर्यविस्मयम् in H. a great w. अत्यद्भुतम् resembling

अद्भुततमम् mfn अद्भुतसंकाशं mfn a w. of the

जगत्प्राप्तम् वपुर, दृशय

to be a wonder चित्रय चित्रयात

(for) चित्रय चित्रयात

चित्रय IT .

विस्मय

wonderful

विस्मय

विचित्र

(११)

1st, etc

विचित्र

Prab

विचित्र

W - चित्र

1st

1st 6.27

विचित्र

Kathas, Bhag

विचित्र

Bhartr

विचित्र

KathUp, Prab, Bhag, Ragh

विचित्र

विचित्र

विचित्र

विचित्र

विचित्र

विचित्र

विचित्र

विस्मयनाय : विस्मायक : विस्मायन इति

EDh, VarBrS, Bhp, विस्मयनाय EDh - वीक्ष्य न - १२व्य

पुरुषाभ्याम्

विस्मयनाय - वृत्तुल पुरुषाभ्याम् A

विस्मयनाय - ३३ - ३३ - दस्म - ३, दस्म

विस्मयनाय - वृत्तुल, वृत्तुल - ३, वृत्तुल - विपश्य - ३

दस्म

विस्मयनाय - ३३ - ३३ - दस्म - ३, दस्म

IV. विस्मयनाय - विस्मयनाय - विस्मयनाय

विस्मयनाय - विस्मयनाय - विस्मयनाय

विस्मयनाय - विस्मयनाय - विस्मयनाय

41229

(६७) RV (Neigh 1.3) विजात RV 10.140.3 having a

अद्वैतरूप विजातपरतम्

RV 1.3.8 more w. वपुषः RI, पन्यरा, पनायरा

दरमतम् RV 1.3.8, वपुषम् RI, वपुषः

वपुषा वपुषः not w. पनाश्चयम् (1)

occurrence of only उपग्रहम्

दरमतपरम् अद्वैतरूपम्

अत्यद्भुत, महाद्भुत, सुविराजत

पानिष

पानिष

RV, etc w. deed. चित्रकर्म, देशनाम्

RV, etc w. deed. चित्रकर्म, देशनाम्

देशनाम्

देशनाम् 1.74.4, देशनाम्

RV, etc w. deed. चित्रकर्म, देशनाम्

to make wonderful देशनाम् RV 1.74.4

41231

Wonderfully माश्चर्यम् and Nir, विपन्या,

749-2424 Ind. Inv. 10-2-21

wonderfully beautiful १५५, ५५८५ min RV .

अद्वैतत्वम् - विचित्रता, विचित्रत्वम्

[illegible]

साधवर्गता, साधवत्त्वम् •

41232

wondering adj विस्मर

(1) .

want n व्यवहार : , , , व्यापार .

itBr, याक

mfn (prob) Kās on Pāṇ 7.3.64 .

wanted adj पूय

f(३॥) RV, etc .

to cause to woo

to cause to woo, प्रीययति (ep. also प्रीययति)

to cause to woo cl 5, 2 वृणाति, वृणुते, वृणाति, वृणाते

to cause to woo

to cause to woo प्रीय

to cause to woo प्रीययति (प्रीययति)

to cause to woo

~~anything made of wood~~

कलियुगम् - दारु m AV, AV, VS bad w.

कलियुगम् (AV) कलियुगम् (VS) कलियुगम् (VS) कलियुगम् (VS)

- सोमय (AV) , सोमय - कक्ष (AV) . 3.31

कलियुगम् L - दिवम् L - रिक्तम् L - यन् (only)

कलियुगम् L - यन् , यन् - भवत

...

anything made of wood यन् m AV, AV, VS bad w.

दुदारे m Ger a bearer of w. कलियुगम्: Kād, Kathās, कलियुगम्

consisting of w. आकृमय ¹ पृ. ७.७.१११, ११२ coming from w.

दारव पृ. (३) ११३, ११४, ११५ - दाविय पृ. ११६, ११७

33
34 consisting of w. स्विधम पृ. (३) ११८, ११९

consisting of good w. स्विधम पृ. (३) ११८, ११९

consisting of w. आकृमय पृ. (३) ११३, ११४, ११५

दारव
consisting of w. नयोदशविंशति पृ. ११६, ११७, ११८, ११९

consisting of w. आकृमय पृ. ११३, ११४, ११५

derived from the same w. एकपृष्टाय पृ. ११६, ११७

पृ. ११८, ११९ पृ. १२०, १२१

mf (ई) n Susr , काष्ठ दारित mfn काल यकम

n Susr , काष्ठ दारित mfn काल यकम

mf सुवर्ण ' furnish in good w. ' (n. of the side of

the Vindhya mountains (called Vindhya) सुदार

mf सुदार n hard, (2) , सुदु

n सुदुकाष्ठम mfn सुदार n Hard having good

w. सुकाष्ठ, सुकाष्ठक mfn MW ' having hard w. ' (Side

cardifolia) स्वर काष्ठिका mfn सुकाष्ठिका mfn

... ३५१३४७ n AV 19.1.77 ... ३५१३४७

... ३५१३४७ n AV 19.1.77 ... ३५१३४७

... ३५१३४७ n AV 19.1.77 ... ३५१३४७

... ३५१३४७ n AV 19.1.77 ... ३५१३४७

... ३५१३४७ n AV 19.1.77 ... ३५१३४७

... ३५१३४७ n AV 19.1.77 ... ३५१३४७

... ३५१३४७ n AV 19.1.77 ... ३५१३४७

... ३५१३४७ n AV 19.1.77 ... ३५१३४७

5112 वव/४म made of material शुभदारमय (३)

Rest made of clay of w. or stone शुभदारमय man Rest

of leather and w. (material) वमकाशिका piece 1.1.

Rest made of material शुभदारमय (३) man Rest

of straight w. शुभदारमय (३) man Rest made of Svadhita

i. (tail of the chariot of the chariots) रवद्वितीयत

man made of the w. of the tree frontless पणिन man

Rest made of the w. of the tree frontless पणिन man , शुभदारमय

mfn (मन) कृष्णमय made of w. कृष्णमय म(ई)n

In 2.157, मन, to , दारुज मन मन, to t, दारुमय म(ई)n

n मन, दारुज म(ई)n In, मन, etc , दुग्धमय म(ई)n

Dir , नय म(ई)n RV, नय म(ई)n नय, etc,

Gobh, मन, दृष्टमय म(ई)n, मन one who has become w.

कृष्णमय mfn R 1.35.31 one whose food is w. देवमय

mfn RV a particular defect of w. कृष्णमय (life 2.31)

Down on Kṛtyār a piece of dry w. in a forest नयकृष्णमय

Penet a piece of w. अ०, १४२५०३५ अ०, १४२५०३५, अ०, १४२५

Br, K, tr, Ph, etc, अ०, १४२५ m n RV, AV, AS, Br, Un, H, H, etc

(m only Riv 13502) , अ०, १४२५ Br a piece of w.

placed on the neck of an ox under the yoke (to raise it to

the right level for a yoke fellow of greater height)

अ०, १४२५ Br 1.4.4.7 a piece of w. projecting from a

call अ०, १४२५ Gal a piece of w. projecting like a

over a door अ०, १४२५ n L the piece of w. used for

kindling fire by attrition वनौ (see lines personified)

RV 3.1.13, अरौ the piece of w. used for kindling fire

by attrition अरौ f RV, etc, अरौ RV 5.9.3, etc

a piece of w. used to catch the sacrificial fire when

kindled by friction अरौ: TS 3.1.9.5, TBr 1.4.7.3,

Ar 14.14 a pile of w. अरौ m f āśvGr 4.2.14 ,

वनौ Inty 3, TBr, etc the sacred w. used for kind-

ling fire देवमानि m f Grhyas 1.21, etc a sharp

piece of w. अरौ

etc (1.26) etc sitting in a piece of w.

३५८, ३५८९

mfn RV, TS, TBr sitting in or on

piece of w. ३५८, ३५८९ mfn RV, TS, TBr a small piece

of w. ३५८९ Pāṇṣṭ, Kāthās a small piece of the w.

(of particular trees) used for cleaning the feet ३५८९ ४५

With १३, etc a small piece of w. (used as a mark in recitation)

ion) ३५२११ (Pāṇ ३.३.४६) Līty ३.६.१ & ४ a small pin

(used as a mark in recitation and consisting of w.) ३५२११

With ४ (sp) strip of w. From : sacrificial post ३५२११

m RV, AV, Br, Kātyār a thin piece of w. मृत् L a thou-

sand pieces of w. सहस्रं दमः Kātyār the two pieces of

w. used in kindling fire मातरा f du मातरः f pl

RV the upper (or male) arani made of the w. of the fig

tree सहस्रं दमः AV 6.11.1, ŚBr 11, Kātyār the w. below

the top of a gable सोदिकारुम L the w. for kindling

fire by friction निर्मन्त्रयदारु L w. from a funeral pile

सहस्रं दमः

W the w. of cerasus Puddum

सहस्रं दमः, सहस्रं दमः

EDH, etc the w. of Tail purnika ^{१)} दीपयज्जम् L w. of the

Ficus religiosa used for kindling fire by rubbing सिंघादिका

L w. placed in a wall for doves to build upon टोयूरम्

(निर्गुहः) L often v.l. for निर्गुहः W v. stone and

^{सि}
clothes कपपाषाणवासा n pl the w. used for kindling fire

निर्मन्थदारु

by friction निर्मन्थकाकुम् n a yellow fragrant w. सिंघादिका

कालायक

L, कालायक Kum 7.9, कालायकम् n a yellow

kind of fragrant w. जायकम् L (vv 11, जायक & जायक)

to become immovable like a piece of wood *may*

Expr .

wood n I वनम् (once वनः R 5.50.21) RV, etc

(once ~~R 5.50.21~~) RV, etc, वनानाः MBh, Kāv, etc,

वनः Sāh, वनरवल्गुम् MBh, वनषण्ड, वनिका

RV 10.66.9, वनरः n, वन, वनरशलाः Hariv,

Klid - विपिनम् MBh, Kāv, etc - वण्डः, वण्डग (often

written as वण्डः) - गहनम् RV 1.132.6, ŚBr

14.7.2.17, MBh, etc - गहनम् AV 12.2.53, MBh, R, etc -

गहनम् L, गहलम् (३ काशादि -) Un 1.57 - गान्द्रम्

L - गहलम् L - गहलम्, गहलम् L - गहलम्

W - निसारः W - भीरुवृक्षम् L - तस्यम् L - पल्लवः,

पल्लवम्, वन - सत्तम् Kir .

II कृपाटम् L - स्वात्रम् L - नादायम् L - वल्गुः

(only L) - समजम् L .

abiding in wood वनसद् mfn VS, PārGr, (v.1.)

वनपद् along side of a w. अनुवनम् in Kir anything

grown in a w. व-यम् MBh, R. etc being out of a w.

निर्वन mfn MBh 5.863 a Brāhman in the third stage of

life (who has passed through the stages of student and

house holder and has abandond his house and family for an

ascetic life in the woods कान्यकub: Apast, Mn, MBh, etc

RTL 362 a dry w. कृष्टः VS, TS, TāṇḍyaBr, Mn, etc growing

in a w. वानेय mf(ई) n MBh, R having no w. निर्वन

mf n MBh 5.863 in the w. उपवनम् ind Śis 6.62 in every

v. उपवनम् ind Bhartr ' king of the w. ' (a forest

tree (see a large tree bearing fruit apparently without

blossoms as several species of the fig etc)) वनस्पति

n RV, etc a large w. अन्तरः, अन्तरम् MBh, R , Yājñ 1.53,

Kathās, Pañcat, ॐ२१:

RV 6.45.31 a little w. ॐ११०३/

Bh, R, etc (only in ॐ११०३, ॐ११०३, once in R ॐ११०३, ॐ११०३)

living in a w. ॐ११०३ mf(ॐ) n Bh, R , (prob) ॐ११०३

mf n Bh the Naimisha w. ॐ११०३ Bh , ॐ११०३

Bh near a w. ॐ११०३ ind Śis 6.62 relating to a

dwelling in a w. ॐ११०३ mf(ॐ) n W relating to a w.

ॐ११०३ mf(ॐ) n W , ॐ११०३ mf(ॐ) n Bh sacred w.

ॐ११०३ Sak a small w. ॐ११०३ Bh, Bh, Bh, etc a

thick w. वनेशमूह L a w. containing jewels मणिप्रदानम्

the w. row शिरय्यकाक L (a w.) having no hermit-

ages in i. निराश्रमपद m n Kthās a. w. in which hemp

grows शिलाशिन काननम् , शिलाशिन वारिका , शिलाशिन विपिन ^म

Hasy, Kautukas a w. near a village मालकः L , मानम्

L a w. of Bilva trees विल्ववनम् a w. of Śirīsha trees

शिरविषयम् शिरविषय ^न Pān 3.4.6, Sch a w. on hire देवः

BHP 3.6.13 the w. plantain शरय्यकरली L .

wood-apple n स्वर्पादाढ्यः L .

' having a face like a wood-apple ' (a species of

monkey) अपत्यः L the w. tree (commonly called

Bel) बिल्वः AV, etc the w. tree हमन्तनाथः, अपत्यः,

शुक्लाः (only L) , हृदाः L .

41252

' wood-born ' (fire) अग्नि यानि m L .

wood-carrier n अग्नि यानि mfn Kathās 6.42 .

wood-cutter n वृक्षकर्तृ: Rājat -- वृक्ष कर्तृ मन् मन् 4.

71, Sch (irc) Hit 1.4.3, वृक्ष कर्तृ W, वृक्ष कर्तृ

m Hariv, Bhett - वृक्ष कर्तृ m RV 9.112.1, AV 10.6.3, VS, etc .

of me the wood devoured म वृक्ष:

(only gen sg वृक्ष:) RV 2.4.5 .

' wood dweller ' (an ape monkey) विपिनवासि m

Mear .

' wood-dwelling ' (N. of Durgā) अनावरवासि 103h

6.23.11 .

wooded (as a mountain) adj वृक्षवृक्ष RV .

richly wooded सुविपिन IEh w. district काननानाम

R .

wooden adj काष्ठिन् W, काष्ठमय f(इ) Mn 2.157 ,

IEh, etc, काष्ठधारि - दारि f(इ) Pur - दारुज

AgP, Heat, दारुमय IEh ¹ दारुशालमय f(इ) AgP - दारव

f(इ) Mn, IEh, etc (a ladle) दारि RV 5.10, AV, दारिदरि

- वानस्पत्य f(इ) AV, VS. Br, GrSRS - वन्य f(इ) RV -

वाक्षि f(ई) Kātyār, Gobh, TTh, वाक्ष्य Suśr, वाक्षि,

वृक्षज f(आ) Heat, वृक्षमय f(ई) Śāntik — द्रुममय

f(ई) Nir .

any wooden implement (as a cup an oar etc) द्रु nn

RV, TPr, Mn a kind of w. stool उपतल्यः Say on TPr 3.8.

14 a w. race द्रुधनः RV, AV, etc a w. pin for fastening

the cover of a vessel जगल Ragh, etc a w. staff

दृष्टव्यम् TTh 1, R 7, Hariv, N.icch 1. $\frac{41}{42}$, Śak $\frac{0}{1}$, 6. $\frac{8}{9}$

wood-feller n वृक्षतक्षकः R .

wood-going कात्तारक ग mfn .

a wood-keeper वृक्षपालः R.

वनजापिन

woodman n वनवरः Eh, Kav, etc, वनजः R, ५

n V, वनवरः VS, 1Th, वनपालः R, वनपालः, Dhūrta n

परीवकः, परीवकः .

wood-pecker n वराक m L दावाधार,

दावाधार: L — शतपत्र: ITM, Hariv, R, etc, शतपत्रक: Susr .

a kind of wood-pecker दावेदा MaitrS 3, VS ,

शतचक्रदे: L .

the wood-pigeon दाकथु m Gal .

king in woods (said of Agni) वन्य mf(३॥)n 13

born in w. वन्य mf RV a collection of w. वान-य

I admirer in the w. आनारभवः VarBrS existing in w.

वन्य mf RV , (said of Agni) वन्य mf(३॥)n 13

an inhabitant of the w. शौरव्यः MBh, Rgh, etc living

in w. (said of Siva) वानस्पत्य mf (३॥)n R a multitude

of w. वानस्पत्य W possessed of mountains and w. शील -

वनापपन्न mf RV prevailing in w. वन्य mf RV 10.31.20

together with w. सवन mf(३॥)n MBh .

wood-sorrel

३१/३/२०११

L .

wood-sparrow

n

३४२०४ य २०११

L :

the wood-work of the tch

मयिनी

Lalit 14.34,

17, Kāraṇḍ, Tar 1.30.3, Śis 3.49 .

सुमवत्

woody

adj

सुमवत्

ICH, R gh

.

a land which is woody only on one side

म-यत्तिसुयम्

VS 30.19 .

2

woody in the interior

सुमवत्

म-यत्तिसुयम् .

to be wooed याच्य mfn MBh .

wooer n वरातृ m Balar - करयु m RV, याच्यः

Hit (v 1) null, याचयितृ m S. K, Hit, याचिन् m Yājñ 1.

60, Kathās - याचयितृ m Kun - वद्युय mfn RV, AV - याच्य तिवृ

अनुवातिवृ m RV 10.108.2 - सम्भलः RV.

a chief wooer ययश्वरः AV 11.8.1f .

wooling n वरणम्

KātyŚr, MBh, etc .

wool n अणी (Un 5.47) RV 4.22.2, 5.52.9, ŚBr,

KātyŚr, Mn, etc — अणम् — अणुः — रागन् n

RV, etc — राग Mn, Ragh .

abounding in wool अणीवत् m'n RV 6.15.16, 10.

ball
75.8 abund of w. अणीपिण्डः having golden w. सुवर्णरागन् m'n

' having much w. ' (a shop) अणुरागन् m having red w.

लोहितानि mf(ई)n VS having thick w. रामरा mf(ई)n

RV, etc having w. अणिवत् mfn KV 6.15.16, 10.75.8 hav-

ing w. अणिवत् mfn 'Br 7 ' having w. on the navel ' (3

spider) अणिवत् 'svatUp, etc a knot of w. अणिवत्

RV, AV, 'Br made of w. अणिवत् mf(ई)n Yājñ 2.179, 'Br,

Pāṇ , अणिवत् mf(ई)n Pāṇ 4.3.158 , अणिवत् mfn Sam

7.25 one hundred Pāṇas of w. (necessary for making a

woolen blanket) अणिवत् (ifc f Pāṇ 4...22)

Pāṇ 8.1.3 ' produced from w. ' (a kind of cloth) अणिवत्

woollen adj ॥८॥ ॥८॥ f(॥८॥) Yājñ 2.179, 1Bh, Pāṇ —

॥८॥ f(॥८॥) Pāṇ 4.3.158 — ॥८॥ f(॥८॥) gāṇ.

॥८॥ Pāṇ 5.1.39 — ॥८॥ Kum 7.25 — ॥८॥ VS

॥८॥ f(॥८॥) In, Suśr — ॥८॥ f(॥८॥) svGr —

॥८॥ L — ॥८॥ Vishṇ ॥८॥ f(॥८॥) 1Bh, R .

covered with a woollen cloth (as a carriage) ॥८॥

L a fine w. covering ॥८॥ R (v.l. ॥८॥)

having a w. covering ॥८॥ BHP a kind of w. cloth

गोपिका

Saddh? 3 lying upon a w. skin रा. ड. वा. जिन -

शायिन

Ph the touch of a w. skin रा. ड. वा. जिन रा. ड. वा. जिन Ph wearing a

w. garment रा. ड. वा. जिन

Jaim a w. cloth रा. ड. वा. जिन

(and रा. ड. वा. जिन L) ŚBr, KātyŚr, Mn, etc , रा. ड. वा. जिन W ,

अथर्वलम्

अथर्वलम्, AV 14.2.66, 67, Ph, Hit, etc , अथर्वलम्

Suśr , नवतः , रत्नलः Śārṅg a w. cover रा. ड. वा. जिन

Ph, R a w. garment अथर्वलम्; Suśr a w. shirt शामूलम्

RV , शामूलम् Suśr, Lity a w. skin रा. ड. वा. जिन the w.

41269

Some strainer मयः, २५०५५ RV, ३५५ f RV w. stuff

मयः L a w. thread \ ३५५ (Un 5.47) RV 4.32.2,

5.5.2.9, ŚBr, KātyŚr, Mn, etc, २५५५५५५५ Āo, HirGr a w.

upper cement मयः, २५०५५ RV 14.3.66.67, 12h, Mit, etc

41270

or lying *sign*
covered with a white woollen blanket *411 3 2 2 4 1 -*

mfn, *411 3 2 2 4 1 -* *mfn R, Pa. 4.2.11* *lying with a white w.*

blanket *411 3 2 2 4 1 -* *mfn R* *mfn R, Pa. 4.2.11*

dressed in woollen cloth

411 3 2 2 4 1 -

n (3) n L .

a white woollen covering 41271, 28/11 R .

woollenness

1
211 11241

MW .

woollen rug

1
11403 28/11 L .

lying on a heap of woollen rugs 28/11 28/11 28/11 28/11 28/11

woolly adj उष्णवत् RV 6.15.16, 10.75.8 — उष्णवत्

SB̄r 7 — लामश f(श) TBr, etc .

consisting in woolly animals (as property) लामश

mf(श)n TUp w. hair चर्चरी L .

~~word~~

word n पदम् (rarely पदः (Pāṇ 1.4.14, etc

शब्दः (also शब्दम् in Dhyaṇabṛ, ifc f शी) MBh,

MBh on Pāṇ 2.3.19 - शब्दम् , शब्दम् RV शब्दम्

(ifc f शी) MBh, etc - वचम् n RV, etc - वचः f MBh, MBh

etc - वचः Pāṇ 2.3.19, etc - वचः f MBh, Pāṇ 2.3.19,

MBh, etc - वचम् शब्दम्, etc - वचः (वचम्) MBh, etc - वचः

शब्दम् (ifc f शी) Br, Prāt, etc - वचः n L -

शब्दम् L, शब्दम् L, शब्दम् L, शब्दम् L -

शब्दम् शब्दम् n L - शब्दम् MBh, Kāv, etc

श्री ११८१, A, Bh - ५२१ m L - श्री ११८१५; Sāh, etc

सहस्रिकारम्, सहस्रिकारम् (scil ५२) - सप्तम - २५५.

DHP .

according to word सप्तम ind 10Prāt another w.

पदान्तरम् Vedāntas an arrow like w. श्री ११८१५; 118, 119

association with w. of well known meaning सप्तम

शब्दः

118 at every w. श्री ५२१ ind 10Prāt auspicious w. श्री ११८१५

Var 118 w. श्री ५२१ Bh, GS, 118, etc the beginning of w.

पदान्तरम्

पदान्तरम् in Prāt being at the end of w. पदान्तरम्, १

R, VPrāt, पदान्त्य Aprāt the boin ... वायव्येन ...

being in a w. (as a poetical or metaphorical meaning)

शब्दगत ... mīn ... Prāṇā's w. शब्दशब्द ibc breaking

one's ... सत्यं ... by w. शब्द by w. of mouth

श्रीश्री ... श्रीश्रीया (generally used as an adv) the

characteristic w. ... or occupation in crops

serving as proper names पदार्थ ... of the connection of

w. with its root श्रीश्री ... Hir, Prāt, Hīt, Śr, Sch consisting

of a particular w. शब्दशब्द mī(३) n (१८) R 13.5

consistin of a single w. प्रत्यय mf(प्र, इ) n MBh, VPrāt

A rāt, etc consistin of the w. of a Brahma-sūtra प्रतिपद

mf(प्र, इ) n Variv containin . which expresses belliger-

tion (as a name) प्रतिपद mf(प्र, इ) n 2.13 containin the w.

broken प्रतिपद mf(प्र, इ) n Aitar a corrupted form of a w. प्रतिपद

the end of a w. प्रत्यय VPrāt, Tēn the end of a w. in

the Krama-pāṭha प्रतिपद an evil w. प्रतिपद

2.33 followin a good w. प्रतिपद mf(प्र, इ) n R the force of a w.

प्रतिपद Misura Corrupt of a prticular w. प्रतिपद

separately in its original form without regard to the order

of Samhi पदसमयः Prat, etc पदसमयः मदुचन

मदुचन पदसमयः पदसमयः पदसमयः पदसमयः

Prat, etc not the end of a w. पदसमयः पदसमयः

original form of a w. पदता RPrat a part of a w.

पदसमयः पदसमयः पदसमयः पदसमयः पदसमयः

उत्तरपदसमयः पदसमयः पदसमयः पदसमयः पदसमयः

पदसमयः पदसमयः पदसमयः पदसमयः पदसमयः

पदसमयः पदसमयः पदसमयः पदसमयः पदसमयः

पतिपदम् - पति पदम् । पति पदम् । पति पदम् ।

ered as a ^vrepeated sound or word and identified with the

शब्दप्रमाणम् शब्दप्रमाणम् शब्दप्रमाणम् शब्दप्रमाणम् शब्दप्रमाणम्

of 3 sounds or syllables > यक्षर mfn (or n) a w.

द्विषद् द्विषद् द्विषद् द्विषद् द्विषद् द्विषद् द्विषद् द्विषद् द्विषद् द्विषद्

(an attributive adjective) गुणवचनम् Pan

कदन्तः कदन्तः कदन्तः कदन्तः कदन्तः कदन्तः कदन्तः कदन्तः कदन्तः कदन्तः

(उपस्थितम्) उपस्थितम् (उपस्थितम्) उपस्थितम् (उपस्थितम्) उपस्थितम्

'Prāt' w. for another ' (the transitive or active verb an

its own formations, परस्मैपदम् २.१.१३, १३, परस्मैभाषा

Pān. Sch (a w.) प्रतिपदम् (a w.) प्रतिपदम्

नेयार्थ, नेयार्थक २.१.१३, नेयार्थता नेयार्थ स्वम् Sā

w. in a sentence वाक्यपदम् MW a w. itself its own form

स्वरूपम् (२.१.१३) (२.१.१३) शब्दस्वम्

शब्दस्वरूपम् (२.१.१३) इतिनाम्, इतिनाम् PPR

' w. lord ' (a more nominal leader) शब्दपति m Ragh

शब्दपति (a more nominal leader) शब्दपति

श्री गुरुवः

श्री गुरुवः

उपपदम् उपपदम्

w. staler (one who appropriates to himself what has been

spoken or written by others) वाग्यहरक

उपपदम् उपपदम् उपपदम्

उपपदम् उपपदम्

self (form for one's self is that form of the verb which

implies an action taken in reference to self

the termination of the wild voice) शामयत्यु च ।

4.100 & 5.12, श्रीमान श्री पिन 6.3.7, ईश

Highway 104-1916; Lāty, Drāhy (in Gr) a w. used in

an Un-¹ उपदेशन an Comm on P¹ उपदेशन

André J. Davin 91132131   101 St. Louis Ave

स्वागतं वनम् 100 a. m. which occurs in 7 syll. 61. महाश्वरः

1777. J. Wilson and Sons: 21421.

previous formula on in citation) पदमाला and 11.

Yours truly,
Sd/-
J. P. S.

to break on the word रूपाय

to रूपायत (or.

also रूपायत ((वाच्यम्) 12.7255 to jump on the w.

समय with र या , समय with वाल , रक्ष , परिश्रम

etc .

relating to the theory of word-composition सामंस्तिक

Pat on Pāṇ 4.2.104, Vārtt 12 the theory of . सामंस्तिक

Pat on Pāṇ 4.2.104, Vārtt 12 .

word-final n विगृह्यवाद Genl, विगृह्यसंभाषा Car .

the wordin- of a sacred text मन्त्रवर्णः श्रुतिः .

word-jesting n वाक्यलिङ्ग f, वाक्यलङ्घनम् .

Pratīp .

words in अभिधातानि n pl MBh, etc परिभाषा MBh,

MBh - वाक्यम् (ifc f वा) MBh, etc - वाणी MBh, K^v, etc

गिर f ChUp, Mn, Yājñ, MBh, etc .

According to words expressed अथावयवम् in. MBh

'acquainted with w.' (a linguist or philologist) पदवदिव

Muttanīm analysis of w. पदगङ्गानम् I arrangement of

व-व्य MBh, etc, Preter attentive to w. वाक्यरथम् MBh

(ifc) Suśr MBh. अभिधातानम् I the being based on w.

शाब्दत्वम् MBh, etc, Preter attentive to w. पर्युक्तम् MBh, etc

Good w. होत्राभः in 11h 2.1731 caused by w. वाचिक

11h, 12h, etc a class of w. पदजातम् Prāt a combination

of 2 w. द्विपदम् VPrāt combination of w. पदसंतानः

11h, 12h, etc a commentary which analyses w. पदभाङ्गिका L a com-

mentary which separates w. पदभाङ्गिका L connected flow w.

वाचयपबन्धः Dhātup (in gram) the connection w.

together आगा Vir, Tur consisting in w. वाचिक 11h

11h, 12h, etc consisting of 8 w. अष्टपद 11h, 12h, etc

consisting of 4 w. चतुष्पद 11h, 12h, etc consisting of 11

w. द्वादशपद mf(आ)n 1. tin, Sch consisting of वागात्मन

min Uttarar, वाक्यत्वम् Carvad construction of w. वचः

15 vyā, Prāṇ containing discussing w. सहस्राक्ष in

Gaut containing not possible w. वाचकपद mf(आ)n 1. jñ, Sch

containing 3 w. त्रिपदप्रभृति mf(आ)n TPrāt, त्रिपद mf(आ)n

VPrāt, APrāt, Sch containing 3 w. द्विपद mf(आ)n VPrāt

correct use of w. वागयागः But its supposed to

preside over a particular class of w. पददेवता VPrāt

' Difference or distinction of w. ' (W. of glossary)

शब्दभेदः effected by 3 w. त्रिवीचन nfn Dancst 4.5. 0
1

effected by w. वीचन nfn Ln, Lh, etc The euphonic

combination of w. पदसंघि n R executing the w. (of

another) वाक्यकर nfn (lfc) R expenditure of w.

वाक्ययः HW explanation of w. पदव्याख्या 5 नम्र शब्दायनादि

पदभेदानम् L expressed in w. शब्द नf(ई) n Lr, etc,

पञ्चमितीशराणि

(as a simile) श्रुति नf(ई or श्रु) n Lpr few w. x

n pl Math's firm in w. and cts दृष्टवादपराक्रम nfn Lh 1.201

good w. प्रवाद्याः (pl) wish a group of (connected) w.

पदजातम्

L having the w. pronounced separately

य गृहीतपद

mf(श्री)n RPrat in my w. समवाक्यात्

interrupted order of w. क्रमभ्रष्टम् Prati-par kind w. पराश्रित

n pl II riv , उपसान्त्वनम् Ed , भाषणम् (ifc f श्री)

Sāh, सामदानादि a man mf mere w. वातिकः Kkh one who

clarifies w. पदसंख्यातः W one who collects w. पदसंघातः

W one whose w. are effective सत्यमन्त्र mf RV one whose

w. are kind प्रियकाच mf RV, Var one whose w. are like

सत्यमन्त्र

thunderbolts वाक्पञ्च mf RV one whose w. are true ५

मः
 mfn RV parversion of w. शिबदाम् = Bh? play of w. वाचिवत्

Sārngī a play upon w. वाच्यचितम् Sāh produced by w. शिबदाम्

mfn RV putting together w. (writing them into one w. and)

पदसंधानम् Harid relating to w. शाब्दिक mfn 4 res-

pectful w. addressed to an audience (in the prelude of a

drone) समापूजा IM rich in w. वाच्यचितम् mfn Pāncar

the science of separately written w. पदशास्त्रम् Apūt, each

(म)
the science of w. पदानुशासनम् separation of w. (in

speaking) पदसंज्ञा Siksh , पदमञ्जरी L separation of w

at a particular place पदरहदा. Hāvad a series of w. पदार्थाना

Git, पदपङ्क्ति f Kir, पदमयूत Git, Sch the sound of

w. spoken at a distance पाथः f 9 stock of w. वाग्वशवः

Hav sweet w. वदुलानि n pl VarBrS 74.16 three w. त्रिपदम्

Vprāt treatment of w. according to the Kram arrangement

(ie doubling w.) वृत्तमपाम KPrāt 14 ' the 12 pre t w. '

(H. of work on the Vedānta) द्विदशमहावाक्येन pl a war of ^{नि}

w. वाग्युद्धम् HW what is to be done with her even in mare

w. 'अनया वातयापि कि' ^{कायम्} whose w. are not vain श्रमायवाच

mfn BHP with kind w. सौम्यता ind BHP सौम्यतः ind

Kathās v. like nectar अमृतभाषणम् Kāv ' w. of denial '

(a negative answer) प्रतिषेधाक्षरम् Śak 3.22 (v.1.) w. of

every kind सर्वपदानि n pl सर्वपद (ibc) High, Nir w.

of various kinds विशद (ibc) Cat the w. or letters

themselves when combined or arranged in the same manner

प्रम Prāt w. referring to something et. परवाक्यम्

Āpy w. spoken during sleep मुद्रवाक्यम् Pāncat w. sung

again after regul r intervals निवपदम् w. used in greeting

a lover यजल्यः

L w. which fall like a thunderbolt

वाक्यवज्रम् (58 वाक्यवज्राणि (51) R, वाक्वज्रम् Śiksh,

R, Bnf .

to speak some evil words upon शत्रुम्

AV 6.57.1 .

to be effected by (more) words वाग्विधेयं mfn R .

41293

wordy adj quitting L.

work vb विष् cl 1 विवेष्टि (only RV here and

ep. also cl 1 वेषति) RV, Br — व्यवह व्यवहरति,

व्यवहरते Yājñ, Schi .

to work as a servant विष् cl 3 विवेष्टि (only RV

here and ep. also cl 1 वेषति) RV, SBr to w. at कृ

cl 2 P Á cl 1 P Á cl 3 P Ā cl 3 P Ā ITh, R, etc to w. hand

आयस् आयस्यति

ITh, R, Bh, R, riv, etc to w. hand at

one's studies श्रमम् कृ able to w. कृत्य

mfn RV .

to cause to work

वाह्

cause वाहयति Bhett to

set to w. युज् caus योजयति (pass योज्यते)

In, Tājñ, etc , युज् cl 7 (Dhātup 22.7) युञ्जति,

युञ्जते
 4 (ep . also युञ्जति, युञ्जते Ved योजति, योजते) RV, etc in V.

2911 स्वपस्य Nom स्वपस्यते RV, S .

work n I कर्मन् ^{कृ} n(Hit , RPrāt, etc, क्रिया

(Pāṇ 3.3.1000) Kṛtyār, In, Yājñ, etc , कृति f Vop,

कर्मन्तः 12h, -n, Yājñ, etc , कृतम् RV, AV, ŚvetUp, In, etc

— रचना VerBr3, Sāh — निर्माणम् 12h, -v, etc — वेधि

n Yājñ, Śak, etc — योगः RV, AV, TS — यतः Bhā — कृपणा

Mricch .

II अप् n (according to NBD) RV 1.151.4,

अप् n RV, अप्णस् n Naigh, Up — उदात्तः L — गण्डोत्क

Served 3.154 — वेष् (i f 3a, 5) V, Naigh, Kṛtyār . (prob)

त्रेप्यम् — शमि n RV , AV शिमि f, शिमो,

शिमो TS, Kāth, शमी .

absence of work अकर्मन् n accomplished by w.

कर्मचित् mf n ŚBr 10 accomplishing any w. कर्मकारिन्

mf n (ifc) accustomed to hat w. तदपस् mf n RV 2.13.3

& 33.1, 8.47.16 annihil tion of all w. कर्मक्षयः ŚvetUp

another w. कर्मोत्तरम् Bhp 10.9.1, Nyāyāt, etc any w. शिष्यम्

Bhp, शिष्यः any w. auxiliary to and explanatory of the

Vedas निष्ठा Mn 4.12 (Kull) any w. of sacred authority

प्रमाणशास्त्रम् any w. of Visva Karma विश्वकर्मियम्

Cat any w. on moral or political science नीतिक्रिया W

any w. on the Yoga doctrine (see that of Patanjali)

योगशास्त्रम् any w. of Visva Karma विश्वकर्मियम् VS, Pr,

Kariv, Kathās, BhP cessation from w. अव्यापारः L, cessation

of w. विनिवृत्ति cessation collected by w. कर्मचित् any for

10 doing any w. कर्मकारिन any (ifc) doing of w. स्वप्स

any NY, VS doing w. कारकर any (ifc) any in Pāṇ 3.3.21, (but

without receiving wages according to native authorities)

कर्मकारि mfn R's on Pān 3.2.22, Mānec, etc affecting

large w. उरुचक्रि mfn RV 2.26.4, 5.67.4, 8.18.5 engaged

in any w. कर्मिन् mfn Aśvār, 12h, 12h, & engaged in w.

कर्मचारिन् mfn an excellent w. सद्वस्तु n MW, वरधर्मः

executin the same w. एककार्य mfn Pāncat finishing

a w. कामिण mfn) n w fit for w. करित्व mfn L a good

w. सुक्रिया 12h, सुकर्मन् n Pāncat, धर्मकार्यम् 12h,

Yājñ, Śak a good w. to be done सुकृत्यम् 12h in every w.

प्रीतिकर्म ind 12h, 12h such w. कर्मनाहुत्यम् 12h - 12h's

व. नागदेवीयम् not doing one's w. असम्यक्कृतकारि
न

mfn BTh 1.5551 12.5307 one who does any w. कर्मकारक

mfn one who has commenced a w. ^मप्रारब्धकर्म Nilak, प्रारब्धकार्य
ये

Null one who has done any w. कर्मकृत mfn BTh 3.2.89

one who has done his w. कृतकर्म mfn BTh, BTh, R, BTh 9.5

one who has undertaken a w. प्रारब्धकर्म Nilak, प्रारब्धकार्य

Null out of w. कार्यच्युत, कार्यभ्रष्ट mfn performing any w.

कर्मकृत mfn AV 3.27.6, VS 3.47, 1Br, to persevering x

in a w. until it bears fruit आफलोदयक mfn BTh .5

a place for w. श्रमस्थानम् the place of w. कर्मभूमि

f. ईरन्द a place where w. is done अन्वासनम् I. proceeding

from a w. कर्मण mf(इ)n W relating to a w. कामेण

mf(इ)n W, व्यापारणम् Pap 8.2.124, Sch skilled in w.

कर्मकृत् mfn AV 2.27.3, VS 3.47, TB, etc skilled in any

॥ कर्मज्ञ mfn the state of being engaged in a w.

कार्यवत्ता, कार्यवत्ताम् termination of all w. कर्मक्षयः. ॥ १७८५

unfit for w. अकर्मण्या mfn, अकृतिन् mfn unfitness for

॥ अकृतित्वम् the w. and the person accomplishing it

पाराशरी, पाराशर्यम् Cat the w. of

प्राभाकरम् Patāp, Sch the w. of Rāngara-

रङ्गरामानुजीयम् w. of Rāngara सायणीयम् Cat the w.

अनुब्रह्मणम् 1894.68 w. to be done

कार्यम् In, In, etc w. the time of elephants गजशास्त्रम्

Comm on Pratāpar .

to be set at work योजनीयम् with कर्मणा इति .

one who has worked hard श्रमवत् मन C t set to

व्यापारित
work: श्रमवत् मन C t set to तन्मयितव्य मन

lay .

worker n व्यापारिन् n शेरः, शैरः —

विष्णु .

small worker in gold कारा स्वर्णकारः

yājñ, स्वर्णकारः Paris one who works in iron

क्रम स्वर्णकारः स्वर्णकारः स्वर्णकारः

law. in clay मृत्करः law. in iron लोहकारः R, Hit

लेखकारक: L a w. in white copper लेखकार: BrahmanVP

'working man is' (agriculture) चित्रकर्मन् न. १.

working Al कार इ(ई) etc - वेष ३ - शशमा
न

IV, V, VI .

not working अकर्मन् v. Soligally कर्मठ R. 1 t,

etc v. Brah व्यसनिन् etc 'w. man' (agriculture)

man of Hindu class or caste (about business and trade)

(all agriculture)) वैश्यः IV, etc इ. or 'घाट'

w. quickly क्षिप्रकारिन् MBh, R, Sāh w. slowly चिरकार

MBh 12.9482, चिरकारि 9539, चिरकारिक MBh 12.

9435, 953482, 9547, चिरकारिन् MBh 12 र. २५३१ कृन्तु

RV .

वृत्ति = वृत्ति = 11-12, 13, 14, 15, 16,

वृत्तिक, वृत्तिम् (11c) 11-12, 13, 14 - ज्ञानरत्नम् - वेगः

11-12, 13, 14, 15, 16 .

working in leather - ताम्रकारिणम् 11-12, 13, 14, 15, 16

क्षिप्रकारिता Uttarar .

work on = कर्मकर मिडि = मिडि, मिडि, मिडि, मिडि.

कर्मकृत = मिडि, मिडि, मिडि, कर्मिण = मिडि. - सांख्यिक

L .

an independent woman स्वकर्मकृत = .

exhibiting wonderful workmanship अद्भुतकर्मन .

workroom = शिल्पगृहम् Exhibition , शिल्पगेहम् hall ,

शिल्पशाला , शिल्पशाला .

accomplishing work (RV 10.12.8) महकर्मन्

all kinds of w. सर्वकर्मणि n 10.12.8, etc

consisting of w. कर्ममय (RV 10.12.8, etc

performing all w. सर्वकर्मन् n 10.12.8 no performing work

w. अकर्मन् mfn RV 10.12.8 one who has done no w. अकृत

आ m 10.12.8 क्रजुक्रतु n 10.12.7

performing work सुकर्मन् m 10.12.8 performing work

इत्याधी (RV 10.12.8) इत्याधी

वागपहारक m 10.12.8

the w. treating of) the different philosophical systems

मार्गः
न्यायप्रस्थान m pl seeking salvation by w. धूमपयः BHP

नानाशास्त्रीय धर्मः

17, 18.

लोकः ॥ - जगत् ॥

जगती R 2.69.11 - संसारः Up, In, IEh, etc, संसृति

संसारणम् - ब्रह्माण्डम् ॥

भुवनम् भुवनः ॥

संसारः भूतम् , भूतः , भावः ,

भूतित्रम् , भू - भू -

भूमन् - विष्टम् - विष्टपः ॥

विष्टभः , विष्टम् - स्थिति ॥

- चराचरम् - रजसम् ॥

दुःखसागरः - कष्टकारकः .

राजः - धरणः .

- संगणिका - सधस्थम् .

लोकान्तरम्

लोक्यता - लोकतः

प्रकाशे

युगादि

परोक्षम् - सांलोक्यम्

सांलोक्यता

संस्कृत ( ) , , संस्कृत

सलोक्य

भुवनेश्वर —

शेकता BnP belonging to the w. भोवन

॥ , लौक्य ॥ ॥ ॥ ॥ लौकिक

प्र(इ)न(उ) वर्ण मन्त्रः ॥ मानुषलौकिक

महान् शक्तिः विनाशकः w. destroyer शंकर भैरवः ००

Pranava : ब्रह्मभुवनम् The celestial world स्वर्गलोक

सुगितोक्तः, स्वर्गितोक्तः, सुवर्गितोक्तः म प ल आ इ उ, ए, ओ

संवत्सकः

सर्वभूमि

आशाविजयः ककुक्षयः

ining the whole w. जगन्मय m 9Br 14, Yājñ 3.69 destined for another w.

रागः

कर्तुं m 9Br 14, Yājñ 3.69 destined for another w.

अन्यदेवयः

संवत्सकः , युगक्षयः

युगान्तः , युगावधि कल्पक्षयः

चेष्टानाडाः युगान्तकः युगावधि

जगत्

युगान्तादि

आसंसारतः

दिशोऽन्तात् सुरलोकः

संवत्सकः

स्थूलप्रपञ्चः ऐहलौकिक

अनुशक्तिकादि

जगद्धितात्मन्

the v. behind पञ्चाल्लोक आ. इन्द्रलोकः

सुरेन्द्रलोकः इह इतः

the, Chp., Prob, etc knowing the ways of t. व्यवहारज्ञ

the ' the lord of the ' (a prince, king) भुवनेश्वरः

the ' the lord of the ' (a prince, king) सर्वशक्तिप्रतिबम्

अधरादगृह २.१४.३, अधोलोकः, अधोभुवनम्

विषयायिन्

लौकिकः लौकिकः

नरलोकः

the nether w. हर्म्यम् (ifc ३आ) is not current in the

अलौकिक = ३. not relating to this w. अलौकिक

अलौकिकः

ऐहिक mn Bhr, Vedāntas, etc ,

ऐहलौकिक = ३. अनुशासिकादि

विधज

नीनवृत्ति

Gotama and of Śākyamuni) लौकिकबन्धु

or w. period क्षेतकल्पः Heat a particular w. विमलः

जीवलौकिक

जीवलौकिक

लोकेन

ब्रह्मलौकिक

लोकेन

समालोक्ष्यम्

लोकहास्यता इष्टधर्मः

(11 of a kalpa) आकल्पम् ind BhP, K thās, etc

आकल्पान्तम् वसुधा वरुणलोकः

महाप्रपञ्चः Vedāntas the whole w. सर्ववि
लम्

सर्वजगत् , विश्वम् , अद्वैतचक्रम् :

दिशः १३, दिशः (सर्व) १३

वसुधा वरुणलोकः ' w. abode ' (Vishnu or

वसुधा) अगतिवासः ३७, IBh 6.2604, BHP 8,

ऊर्ध्वलोकः लोकालोकम्

लोकालोको (लोकालोकः)

लोकालोकम् , लोकालोको (लोकालोकः)

जगत्प्रपञ्चः

he Maharlika जनः (१ तृष्णादि) BHP 3.11.

' w. breath ' (wind) जगत्प्राणः L , (wind)

जगदात्मनः m R 6.82.153 ' w. business ' (creation and

जगद्व्यापारः

जगतीमाध्यमः

संसार

संसारकान्तारः

संसारकान्तारम्

(1000) जगन्नेत्रम् ॥ ११७ ॥ ३३.६ ' ३.१.११७ ' ॥

(११७) जगत्पितृ ॥ ११७ ' ३.१.११७ ' ॥

जगदीशः Kath ३३.७४ the w. illustrated by ॥ सहलोक धातु

॥ ११७ ' ३.१.११७ ' (११७) जगत्प्रीति ॥ ११७ ७.१.११७

(११७) जगदीशः ॥ ११७ ३.१.६, जगदीशितृ

॥ ११७, ११७, जगदीश्वरः ॥ ११७ ३.१११, ३.१.११७

(Vishnu or Krishna) जगन्नाथः ॥ ११७ ३.७७७, ३.११७७

॥ ११७ लोकान्त ॥ ११७ ३.११७ लोकपुरुष ॥ ११७

॥ ११७ (११७) जगदम्बिका ॥ ११७ ३.११७ ३.११७

(71st) जगद्धात्री the 71st divinity

अग्निलोकः the 72nd divinity, वह्निलोकः the 73rd divinity

divinity देवलोकः the 74th divinity भ्रातृलोकः

the 75th divinity (the 5th of the 7th world) मृत्युलोकः

the 76th divinity (a division of the universe)

and one of the supposed residence of pious spirits ब्रह्मलोकः

IV, etc. the 77th divinity गन्धमालालोकः

the 78th divinity स्वर्गलोकः, the 79th divinity

the 80th divinity लोकः, etc. the 81st divinity स्वर्गः,

सुवर्गः (with लोक) , स्वर्गः, सुवर्गः (with लोक)

napl , ज्योतिर्लोकः NY Paris 14.1, MB 5.1.1. the w. of

living beings and lifeline matter, जीवजीवाधारक्षेत्रम् =

the w. of living matter (opposed to that of the deceased)

जीवलोकः NY 10.10.2, NY 17.3.14, ŚBr 12.8.4, MBh, etc the

w. of men मनुष्यलोकः VS, ŚBr, etc , नृलोकः MBh, Hariv, etc,

(the 5th Lok or next above higher loka) जललोकः

Arund, YricUp 1.1.1, MBh, Hariv, ŚBr, etc the w. of men

(the earth) मनुजलोकः MBh the w. of mortals मर्त्यभुवनम्

मार्क, मर्त्यमाण्डलम् Mark, मर्त्यः Up 3.86, Sch, मर्त्यः

in दुःखलोकः संसार the v. of the world

प्राजापत्यम् Mark, विभात in Aiter, TS the v. of the

पशुपाशः Prob the v. of serpents (called Pāśāṇa)

(should be in water the world) नागलोकः in, riv, etc the

v. of Vishnu वायुलोकः in, riv, etc the v. of Vishnu

हरिमन्दिरम् Krishnaj, सत्यपुरम् in the v. of the air

भुवलोकः VI the v. of the ~~vast~~ Blest सिद्धलोकः in

the v. of the dead प्रेतलोकः in the v. of the dead

नक्षत्रलोकः m pl ŚBr the w. of the Pitris पितृलोकः

AV, ŚBr, 200h, to , पितृपदम् the w. of the Mājarihis

राजर्षिलोकः II the w. of the sun ज्ञेयः ŚBr (Sch) the w.

of the Yajna राजमानलोकः Ś, after the w. personified

लोकपुरुषः I a w. protector लोकपालः ŚBr, etc, लोकपालकः

ŚBr, (8 in number) लोकपः ŚBr, ŚBr, भारयः Un C.

115, Sch, लोकपाल ' w. protectress ' (N. of Durgā)

लोकपालिनी Kantakar is purifying भुवनपालन ŚBr (Ś) n

v. revivifying विष्णुहासिन् m m Bh. 2.2 'v. receptacle'

(Vishnu) जगन्निधि m Bh. 2.2 'v. ruler' (wind

ruler) भुवनशासिन् m Bh. 2.2 'v. steel' (Śiva जगद्ध्वज
म

Bh 7.9543 the v. 's Gurur (applied to Īm.) संसारगुरुः

I the v. 's heroes लोकवीरः m pl Bh. 2.2 the v. 's news
लोकवार्ता

Cat v. could/ (wind) जगदात्मन् m W 'v. strength'

(wind) जगद्धलः I 'v. tried' (the three worlds

(heaven, earth and atmosphere, or heaven, earth and lower

regions) लोकत्रयम् m, Bh. 2.2, लोकत्रयो m Bh. 2.2 'v.

truth ' (knowledge of the w., knowledge of mankind)

लोकतत्त्वम् R ' w. wheel ' (a wheel made of gold

representing the universe (or the gift of such a wheel

offered to Brahmins)) विश्व-चक्रम् Next w. wide लोक्य

अ(आ)n वि ' w. witness ' (wind) जगत्प्राक्षेन् n L ' w. womb '.

(अहम्) जगद्योनि m Yama's w. यमलोकः MaitrS, Tāndya-

Br, etc .

the golden world- हेमाण्डम् (Hemaṇḍam), हेमाण्डकम्

(Dharmas) .

world-established लोकसिद्ध Sarvad .

world-guardian लेखक: ह, डी .

world-guardian in लेखक ह, डी .

worldly adj लौकिक f(इ) ārs, kn, lth, etc - संसारि-

āv, āk, m - ऐहिक Bh, Vedānta, etc - संसारिन् W

- सङ्गिन् Pur, Kathās - सगुण f(आ) m.

absence of worldly passion वैराग्यम् W acquaintance

ce with w. affairs विषयज्ञानम् m attached to w. objects

विषयेन Yājñ, āv, etc busy in w. objects इहार्थेन

In 2.27 consisting of w. objects विषयात्मक Bh, Bh? devo-

ted to w. pleasures असुहृत् Bh? (once असुहृत्)

devoted to w. pursuits निषर्गिण् I exempt from w. etc

निष्कर्मन् W (one) free from all w. connections निर्मम

f(आ) K-h, R, etc free from w. desires निष्कामुक (आ)

Kad in w. matters लोके one absorbed in w. objects

विषयिकः L, विधायिकजन one who devotes himself to

w. affairs शाकीनः W one who has shaken off from

himself w. feeling and obligation अन्धूत Bhṛ, Rājat

possessed of w. wisdom लोकसम्पन्न K-h relation on att-

ached to w. objects विषयिन् Yājñ. K-h, etc spiritual and

w. matters सत्त्विकीकृतः Bhṛ the time and the

(or untw) सत्यलौकिकम् map w. act विषयकमेन nw w.

affairs लोकाः m pl G.C, Hic, In, etc w. business संन्यवहरण
म्

Full on Mn 10.4 , संन्यवहारः emit, mark , विषयकमेन n w.

w. existence आहृति f map w. illusion संसारः Up, In,

In, etc w. intercourse लोकवृत्तम् w w. knowledge विज्ञानम्

In, In, etc w. mind कषायिन् w w. occupation कृशः

given to the world pl. gupar संस्कृत

नमः .

world-protector वाक्कः ईश, लोकपालकः.

worlds n जगन्ति n pl Prab 1.10, जगत्त्रय .

any one of the superior worlds देवलोकः (MatsyaP)

Br, Mn, MBh any one of the 3 superior w. देवलोकः (TS)

Br, Mn, MBh, etc any one of the 21 superior w. देवलोकः

(TS) Br, Mn, MBh, etc being over the three w. अभिनिविष्टप

mf n Hariv containing the w. लोकवत् mf n MaitrUp ,

लोकमय mf (इ) n Hariv, Bhp the seven w. सप्तलोकाः m pl,

सप्तभुवनानि m pl MW shining in the 3 w. त्रिधामन् mf n

Bhp 3.8.31, VP 2.8.54 the sun's w. आदित्यलोकः m pl ŚBr 14.

6.6.1 the 3 w. त्रिलोकम् MBh 13, Hariv 11303, त्रिलोकाः

m pl R 3 , त्रिलोकी BhP 1-3, Rājat, Prab , (heaven and

lower regions) लोकत्रयम् MBh, Ragh, लोकत्रयी Kuval , (heaven

earth and atmosphere) लोकत्रयम् MBh, Ragh, लोकत्रयी

Kuval , (heaven earth and atmosphere) विष्णुत्रयम् MārkaP,

विष्णुत्रयम् Ragh the w. of desire (six in number also

called deva-loka) कामावचराः m pl Buddh the w. of the

moon - चन्द्रलोकाः m pl ŚBr 14, चन्द्रदिलोकः Kaps 6.56 .

